

Aftaler om Vækstplan DK

April 2013

Regeringen

Aftaler om Vækstplan DK

Indhold

1. Aftale mellem regeringen, Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om en vækstplan (24. april 2013)	5
2. Aftale mellem regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om mindsket grænsehandel, BoligJobordning og konkrete initiativer til øget vækst og beskæftigelse – delaftale om Vækstplan DK (21. april 2013)	19
3. Aftale mellem regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om reform af SU-systemet og rammerne for studiegennemførelse (18. april 2013).....	27
4. Aftale mellem regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om reform af kontanthjælpssystemet – flere i uddannelse og job (18. april 2013).....	51
5. Aftale mellem regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det konservative Folkeparti om forhøjelse af Landsbyggefondens investeringsramme for 2013 til renovering (17. april 2013).....	69

Aftale mellem regeringen,
Venstre, Liberal Alliance og
Det Konservative Folkeparti om:

En vækstplan
(24. april 2013)

Aftale om en vækstplan

Regeringen og Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er enige om en vækstplan på samlet set ca. 75 mia. kr. i perioden 2014-2020, der skal bidrage til vækst og beskæftigelse i Danmark.

Med aftalen gennemfører regeringen og Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti en række forbedringer af erhvervslivets vilkår. Det bidrager til nye investeringer her og nu og til at gøre Danmark klar til at gribe opsvinget, når de internationale konjunkturer vender.

Hovedelementerne i aftalen fremgår af *boks 1*.

Boks 1

Hovedelementer i aftale om en vækstplan

- *Lavere afgifter på energi.* Reduktion af virksomhedernes afgifter på energi gennem blandt andet en afskaffelse af energispareafgiften (CO₂-afgift på el), tilskudspulje til el-intensive virksomheder, yderligere tilskud til industriel kraftvarme og lempelser vedrørende overskudsvarme og brændsel til proces.
- *Bedre adgang til finansiering.* Bedre adgang til finansiering og likviditet for virksomhederne gennem blandt andet forlængelse af momscredittiden for virksomheder, vækstlån til iværksættere, små vækstkautioner, erhvervsobligationer og mulighed for nye EKF-eksportgarantier.
- *Lavere selskabsskat.* Gradvis reduktion af selskabsskatten og skattesatsen i virksomhedsskatteordningen fra de nuværende 25 pct. til 22 pct. i 2016.
- *Konkrete lempelser.* Konkrete lempelser for særligt små og mellemstore virksomheder gennem blandt andet indførelse af fradrag for selvstændiges syge- og arbejdsskadeforsikring.
- *Flere investeringer.* Forøgelse af det planlagte niveau for offentlige investeringer samt en målrettet indsats for øgede investeringer i renovering af almene boliger og energirenovering af statslige bygninger.
- *Vækst- og eksportfremme mv.* Styrket indsats for vækst-, eksport- og investeringsfremme samt tiltrækning af højkvalificeret udenlandsk arbejdskraft.
- *Ramme til lempelser for erhvervslivet.* Ramme afsættes i perioden 2017 til 2020 til yderligere målrettede forbedringer af rammevilkårene for dansk erhvervsliv.

Aftaleparterne er enige om i indeværende folketingssamling at stemme for den lovgivning, der implementerer de konkrete initiativer i nærværende aftale.

Aftalen skal ses i sammenhæng med *Aftale om mindsket grænsehandel, BoligJobordning og konkrete initiativer til øget vækst og beskæftigelse* af 21. april 2013 mellem regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti.

Lavere afgifter på energi

Aftaleparterne er enige om en række lempelser af virksomhedernes energiafgifter, der vil gøre virksomhedernes produktion billigere:

- Virksomhedernes betaling af energispareafgiften (CO₂-afgift) på elektricitet afskaffes, så produktionsomkostningerne nedbringes. Lempelsen for erhvervslivet udgør ca. 1,4 mia. kr. årligt fra 2014 og frem.
- Der oprettes en tilskudspulje til at støtte gartnerier og andre el-intensive virksomheder. El-intensive virksomheder kan få et tilskud (svarende til en del af deres PSO-betaling), hvis der indgås en aftale med Energistyrelsen om gennemførelse af energibesparelser. Lempelsen for erhvervslivet udgør 75 mio. kr. årligt i 2014 til 2020.
- Der indføres et yderligere tilskud til industriel kraftvarme. Dermed støttes virksomheder med industrielle kraftvarmeanlæg, således at energieffektiv produktion af industriel kraftvarme fremmes. Lempelsen for erhvervslivet skønnes med den nuværende markedspris at udgøre 17 mio. kr. årligt i 2014 til 2020.
- Anvendelsen af overskudsvarme kan bidrage til at reducere det samlede energiforbrug gennem udnyttelse af energi, som ellers ville gå til spilde. Der afsættes derfor en pulje på 100 mio. kr. årligt fra 2015 og frem til lempelser vedrørende overskudsvarme fra industri. Udmøntningen af puljen vil ske på baggrund af en analyse af de samlede muligheder for bedre udnyttelse af overskudsvarme fra industri.
- Energiafgifterne på brændsler til proces nedbringes til EU's minimumsafgifter. Det vil mindske virksomheders produktionsrelaterede omkostninger. Lempelsen for erhvervslivet udgør 115 mio. kr. i 2015 faldende til 100 mio. kr. i 2020.
- Virksomhedernes betaling af el-distributionsbidraget bortfalder, så produktionsomkostninger og administrative omkostninger ved betaling af el-distributionsbidraget nedbringes. Lempelsen for erhvervslivet udgør 160 mio. kr. i 2014 faldende til 140 mio. kr. i 2020.

De samlede lempelser vedrørende el til proces fører til, at der alene skal betales EU's minimumsafgift af el til proces fra 2014. EU's minimumsafgift indføres for alle processer. Dermed opnås en betydelig administrativ forenkling af elafgiften vedrørende procesenergi.

Samlet set indebærer aftalen lempelser på energiafgifter mv. på ca. 1,7 mia. kr. i 2014 stigende til ca. 1,8 mia. kr. årligt.

Farligt affald

Aftaleparterne er enige om at gennemføre initiativer, der reducerer omkostningerne vedrørende affald, herunder sikring af kapacitet til farligt affald, for i alt 45 mio. kr. i 2014 og 70 mio. kr. fra 2015 og frem.

Aftaleparterne er herudover enige om at afsætte en pulje på 15 mio. kr. årligt i 2014 og 2015 til teknologiudvikling og investeringsstøtte målrettet shreddervirksomhederne. Udmøntning af puljen skal ske inden for rammerne af EU's statsstøtteregler.

Bedre adgang til finansiering for virksomhederne

Aftaleparterne er enige om en række konkrete initiativer med henblik på at sikre bedre adgang til finansiering for virksomhederne:

- For at styrke likviditeten for mindre virksomheder med en omsætning mellem 1 og 5 mio. kr. er aftaleparterne enige om at udvide definitionen af små virksomheder til også at omfatte virksomheder med en årlig omsætning mellem 1 og 5 mio. kr. Forslaget indebærer, at de berørte virksomheder fremover skal afregne moms halvårligt med 60 dages betalingsfrist frem for kvartalsvist med 40 dages frist. Den umiddelbare lempelse for virksomhederne udgør 225 mio. kr. i 2015 faldende til 195 mio. kr. i 2020.
- For at forbedre likviditeten for små og mellemstore virksomheder gennemføres en forlængelse af betalingsfristerne. Konkret vil indbetalingen af moms for virksomheder med en omsætning mellem 5 og 15 mio. kr. årligt med virkning fra 2014 blive udskudt fra de nuværende 40 dage til 60 dage. Det vil bidrage til at styrke likviditeten i disse virksomheder. Den umiddelbare lempelse for virksomhederne udgør 130 mio. kr. i 2014 faldende til 110 mio. kr. i 2020.
- Moms kredittiden for mellemstore virksomheder med en med en årlig omsætning på mellem 15 og 50 mio. kr. er i dag 25 dage. For at forbedre likviditeten for disse lidt større virksomheder gennemføres med virkning fra 2014 en forlængelse af kredittiden for disse virksomheder gennem ændret angivelsesperiode og betalingsfrist til 60 dage. Den umiddelbare lempelse for virksomhederne udgør 295 mio. kr. i 2014 faldende til 240 mio. kr. i 2020.
- Med Kreditpakken fra november 2012 blev der indført "små vækstkautioner". Ordningen sikrer, at virksomhederne kan få kautioner for 75 pct. af lån op til 2 mio. kr. For at udvide denne ordning afsættes 50 mio. kr. i 2015. Derigennem vil der blive givet mulighed for et øget udlån på i alt ca. 330 mio. kr.
- Under Vækstfonden etableres mulighed for vækstlån for iværksættere. Ordningen vil styrke adgangen til finansiering for primært en gruppe iværksættere, der har et relativt stort finansieringsbehov (over 2 mio. kr.), og som ikke kan stille tilstrækkelig sikkerhed. Denne gruppe falder uden for Vækstfondens eksisterende ordninger. Der vil blive ydet lån for ca. 350 mio. kr. årligt fra 2015-2017. Der afsættes en ramme på 45 mio. kr. årligt fra 2015-2017 til at dække eventuelle tab. For at sikre størst mulig anden medfinansiering forudsættes det, at der opnås mindst 25 pct. privat medfinansiering per vækstlån.

Samlet set indebærer aftalen lempelser vedrørende bedre adgang til finansiering mv. på ca. 425 mio. kr. i 2014 stigende til ca. 545 mio. kr. i 2020.

Med henblik på yderligere at lette navnlig de små og mellemstore virksomheders adgang til finansiering er regeringen og Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti endvidere enige om følgende initiativer:

- Markedet for udstedelse af erhvervsobligationer i Danmark styrkes. Dermed styrkes et markedsbaseret alternativ til bankfinansiering. Det sker ved, at der skabes mulighed for dels at anvende repræsentanter i forbindelse med obligationsudstedelser, og dels at bankerne kan udstede obligationer på grundlag af en portefølje af erhvervsudlån.
- Eksport Kredit Fondens (EKF) garantikapacitet styrkes. Danske eksportvirksomheder oplever fortsat, at deres kunder har vanskeligt ved at opnå finansiering, og der er derfor stor efterspørgsel efter garantier fra EKF. Med den styrkede garantikapacitet sikres det, at efterspørgslen efter garantier også i de kommende år kan imødekommes, så danske eksportvirksomheder dermed ikke mister ordrer som følge af deres kunders manglende adgang til finansiering. Styrkelsen vil isoleret set give EKF mulighed for at udstede nye eksportgarantier for op mod 15 mia. kr. i de kommende år. Initiativet drøftes med aftaleparterne bag kredittpakken fra 2012.

Bo- og arveafgift

I forbindelse med generationsskifte, hvor fx en virksomhed overdrages fra forælder til barn, betales der bo- eller gaveafgift. Parterne er enige om at lempe den eksisterende henstandssordning, således at bo- eller gaveafgift kan indefrysnes på lempeligere vilkår. Fremover vil indefrysning fortsat kunne ske i 15 år til en rente svarende til diskontoen plus 1 pct., men minimumsrenten sænkes fra 6 pct. til 3 pct.

Lavere selskabsskat

Regeringen og Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er enige om en nedsættelse af selskabsskattesatsen i Danmark fra de nuværende 25 pct. til 22 pct. i 2016. Det vil bidrage til at gøre det mere attraktivt at investere i danske virksomheder og til at beskytte det danske skattegrundlag.

Aftaleparterne er samtidig enige om, at nedsættelsen af selskabsskattesatsen skal ske gradvist med ½ procentpoint i 2014, yderligere 1 procentpoint i 2015 og yderligere 1½ procentpoint i 2016. Skattesatsen i virksomhedsskatteordningen sænkes parallelt med selskabsskatten.

Nedsættelsen af selskabsskatten sker, således at nedsættelsen ikke får virkning for overskud ved indvinding af olie- og naturgas. Lønsumsafgiften for den finansielle sektor hæves, så den modsvarende den lavere selskabsskattebetaling for sektoren under et. Aktieindkomstskatten øges ikke.

Nedsættelsen af selskabsskatten inklusiv forøgelsen af lønsumsafgiften forbedrer samlet set virksomhedernes vilkår med ca. 0,7 mia. kr. i 2014 stigende til ca. 4,3 mia. kr. i 2020.

Konkrete lempelser for virksomhederne

Det er centralt at forbedre vilkårene for vækst og beskæftigelse i Danmark. Det skal blandt andet ske gennem en række konkrete lempelser for de danske virksomheder.

Præmieindbetalinger til sygedagpenge- og arbejdsskadeforsikringer vedrørende ansatte er fradragsberettigede, mens præmieindbetalinger for selvstændige og medhjælpende ægtefæller ikke er fradragsberettigede.

Aftaleparterne er enige om at indføre fradrag for selvstændiges og medhjælpende ægtefællers syge- og arbejdsskadeforsikring fra 2015. Den umiddelbare lempelse for virksomhederne udgør 75 mio. kr. årligt i 2015.

Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti noterer sig med tilfredshed, at regeringen har besluttet, at kørselsafgifter for lastbiler ikke vil blive indført. Det indebærer en lempelse af virksomhedernes vilkår på ca. 0,9 mia. kr. i 2015 og i størrelsesordenen 1,5 mia. kr. årligt i 2016 og frem. Aftaleparterne er enige om, at det statslige mindreprovenu herved finansieres som led i aftalen om en vækstplan.

Lavere spildevandsomkostninger for store virksomheder

Aftaleparterne er enige om at søge at lette spildevandsbetalingen for store vandforbrugende virksomheder frem mod 2018 ved, at der gennemføres effektiviseringer for 700 mio. kr. over de kommende år i spildevandssektoren. Effektiviseringerne drøftes i forligskredsen bag vandsektorreformen.

Ramme til lempelser for erhvervslivet

Der afsættes en ramme i perioden 2017 til 2020 til lempelser for erhvervslivet. Rammen udgør samlet set 2 mia. kr., der fordeles med 150 mio. kr. i 2017, 500 mio. kr. i 2018, 500 mio. kr. i 2019 og 850 mio. kr. i 2020.

Regeringen tager i næste valgperiode initiativ til at udmønte puljen, som er uden forligsmæssige bindinger.

Flere investeringer

Aftaleparterne noterer sig, at regeringen vil øge de planlagte offentlige investeringer med 2 mia. kr. i 2014 stigende til 4 mia. kr. Dermed vil de offentlige investeringer også efter 2013 bidrage væsentligt til at understøtte vækst og beskæftigelse.

Aftaleparterne er enige om, at merudgifterne ved forøgelsen af de planlagte offentlige investeringer finansieres som led i aftalen om en vækstplan. Aftaleparterne er samtidig enige om, at det øgede råderum til offentlige investeringer på 2 mia. kr. i 2014 prioriteres til kommunerne.

Regeringen og Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er endvidere enige om at gennemføre initiativer med henblik på at sikre investeringer i bedre energieffektivitet:

- Inspireret af den engelske Green Deal model indføres et dansk energisparekoncept (Grøn Boligkontrakt), som skal bidrage til at effektivisere vores energispareindsats. Der afsættes med Vækstplan DK i alt 25 mio. kr. i 2013, 15 mio. kr. i 2014 og 10 mio. kr. i 2015 til initiativet.

- Der er et betydeligt uudnyttet potentiale for energioptimering i statens kontor- og universitetsbygninger. Der afsættes i alt 100 mio. kr. i perioden 2015-2016 til fremrykket vedligehold af bygninger, hvor der samtidig kan gennemføres energioptimeringer.

Regeringen og Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er desuden enige om som et led i aftalen om en vækstplan at finansiere 100 mio. kr. i 2014 og 2015 til indsatsen for kystbeskyttelse og oprensning ved den jyske vestkyst.

Regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti har den 17. april 2013 indgået *Aftale om forhøjelse af Landsbyggefondens investeringsramme for 2013 til reovering*. Med aftalen forhøjes Landsbyggefondens investeringsramme i 2013 med 4 mia. kr. Dermed understøttes beskæftigelsen i årene 2013-2016 og nedslidte og udsatte boligområder kan hurtigere få et tiltrængt løft.

Endelige noterer aftaleparterne sig, at investeringerne i 2013 og 2014 i forbindelse med de igangværende forberedelser af Femern Bælt-forbindelsen løftes med op til godt 1 mia. kr. ved en fremrykning af aktiviteter fra 2015-2016. Fremrykningen vil understøtte beskæftigelsen – særligt på Lolland-Falster – her og nu og vedrører bl.a. foranstaltninger i forhold til den kommende produktion af tunnelelementer samt aktiviteter på jernbanestrækningen Ringsted-Rødby.

Linjeføring til sygehuset i Gødstrup

Regeringen, Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er enige om, at der ved etableringen af en ny motorvej mellem Herning og Holstebro Nord skal etableres en linjeføring med motorvej til sygehuset i Gødstrup.

En motorvejslinjeføring til sygehuset i Gødstrup kan finansieres fra det samlede planlagte investeringsløft i Vækstplan DK med op til 452 mio. kr. under forudsætning af, at midlerne tilbageføres til den generelle offentlige investeringsramme ved evt. mindreforbrug i det samlede anlægsprojekt.

Motorvejslinjeføringen til sygehuset i Gødstrup drøftes med forligskredsen bag En grøn transportpolitik, som den 21. marts 2013 har indgået *Aftale om en ny Storstrømsbro, Holstebromotorvejen mv.*

Vækst- og eksportfremme samt tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft

Danmark skal fortsat kunne være hjemsted for internationalt førende virksomheder. Samtidig skal der sikres en øget dansk udnyttelse af eksport- og investeringspotentialerne på de nye vækstmarkeder. Endelig er det centralt, at velkvalificeret udenlandsk arbejdskraft bidrager til at øge produktiviteten og dermed væksten i de danske virksomheder.

Regeringen og Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er på denne baggrund enige om følgende initiativer:

- Der afsættes i alt 150 mio. kr. i perioden 2014-2015 til en styrket indsats for vækst på erhvervsområder med international konkurrencekraft. Regeringen udmønter efter aftale med aftaleparterne midlerne som opfølgning på anbefalinger fra de otte vækstteams,

som regeringen har nedsat for de større erhvervsområder, hvor danske virksomheder har international konkurrencekraft.

- En yderligere styrkelse af eksport- og investeringsfremmeindsatsen på de nye vækstmarkeder. Der afsættes i alt 70 mio. kr. i perioden 2014-2015 hertil. Regeringen udmønter efter aftale med aftaleparterne midlerne i forbindelse med det igangsatte strategiske arbejde for eksport- og investeringsfremme i BRIK-landene samt øvrige højvækstlande.
- Der afsættes 5 mio. kr. årligt til at sikre bedre vilkår for udenlandske forskere og nøglemedarbejdere. Allerede i dag eksisterer en ordning, der sikrer udenlandske forskere og nøglemedarbejdere gunstige skattevilkår i Danmark. Ordningen indeholder imidlertid visse begrænsninger for de personer, der efter et ophold uden for Danmark ønsker at vende tilbage til den samme danske arbejdsgiver. Denne uhensigtsmæssige begrænsning vil blive afskaffet.
- Der gennemføres initiativer vedrørende besætningskift, hvor skibet ikke anløber havnen, og udstedelse af flergangsadgangsvisum til udenlandske søfarende.

Udgiftslofter for 2014-2017 og bloktilskudsaktstykket for 2014

Regeringen og Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er enige om en stemmeaftale om fastsættelse af udgiftslofter for perioden 2014-2017.

Den konkrete fastsættelse af udgiftslofterne for 2014-2017 skal i henhold til budgetloven tage afsæt i en mellemfristet fremskrivning af dansk økonomi.

Aftaleparterne er enige om, at fastsættelsen af udgiftslofterne baseres på en opdateret mellemfristet fremskrivning, som indregner konsekvenserne af det samlede aftalekompleks om Vækstplan DK.

Aftaleparterne er enige om at tilvejebringe et finansieringsbidrag på ca. 1,9 mia. kr. i 2014 stigende til ca. 4,2 mia. kr. årligt i 2017 og frem ved en afdæmpning af det offentlige forbrug. Afdæmpningen af det offentlige forbrug indebærer isoleret set, at forbrugsvæksten nedjusteres til ca. 0,4 pct. i 2014, ca. 0,5 pct. i 2015, ca. 0,6 pct. i 2016 og ca. 0,7 pct. i 2017.

Ved fastsættelsen af udgiftslofterne indregnes endvidere øvrige konsekvenser af det samlede aftalekompleks om Vækstplan DK, herunder blandt andet fastholdelsen af kommunernes serviceudgifter fra 2013 til 2014 og reformerne af SU og kontanthjælp.

Initiativerne i aftalekomplekset om Vækstplan DK indebærer, at den offentlige forbrugsvækst ændres i forhold til den i Vækstplan DK foreslåede afdæmpning af det offentlige forbrug. Ændringen kan primært tilskrives kontanthjælpsreformen, der styrker de offentlige finanser med ca. 0,5 mia. kr. i 2014 stigende til ca. 1,2 mia. kr. i 2020, men hvor der særligt på kort sigt afsættes ekstra midler til styrkelse af den målrettede aktive indsats. Ændringen i forbrugsvæksten er fuldt finansieret.

Der skal fastsættes særskilte udgiftslofter for stat, kommuner og regioner. Aftaleparterne er enige om, at væksten i det offentlige forbrug i perioden 2014-2017 i udgangspunktet placeres

under det statslige udgiftsloft. I henhold til budgetloven er der blandt andet adgang til at foretage en omfordeling mellem udgiftslofterne for stat, kommuner og regioner i forbindelse med det årlige bloktilskudsaktstykke for kommuner og regioner samt til justeringer som følge af pris- og lønudvikling (PL).

Aftaleparterne vil med udgangspunkt i ovenstående stemme for regeringens kommende forslag til lov om udgiftslofter i 2014-2017 samt regeringens aktstykke vedrørende statslige tilskud til kommuner og regioner (bloktilskudsaktstykket) i 2014.

Aftaleparterne vil forud for fremsættelsen af lovforslaget om udgiftslofter modtage udkast til forudsættelsen af lofterne samt forudsætningerne herfor.

Finansiering

Regeringen og Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er enige om at finansiere aftalen om en vækstplan med følgende elementer:

- Kommunernes serviceudgifter fastholdes fra 2013 til 2014, hvilket frigør 2 mia. kr. årligt.
- Den offentlige forbrugsvækst afdæmpes i 2014 til 2017, hvilket frigør 1,9 mia. kr. i 2014 stigende til 4,3 mia. kr. i 2020. Frigørelsen af finansieringen sikres ved fastlæggelsen af udgiftslofter i perioden 2014-2017.
- Der foretages en regulering af de offentlige lønninger som følge af, at lønudviklingen på det private arbejdsmarked har været lavere end forventet. Det frigør 1,5 mia. kr. årligt i 2013 og frem. Dette håndteres særskilt i 2013, mens det i 2014 og frem indgår i den løbende pris- og lønregulering.
- Den særlige rabatordning knyttet til fremrykningen af beskattningen af kapitalpensioner forlænges til 2014. Af provenuet herfra anvendes 1 mia. kr. i 2014 til et midlertidigt finansieringsbidrag til vækstplanen. I det omfang omlægningen af eksisterende kapitalpensioner indebærer større provenuændringer end lagt til grund i beregningen, forudsættes det eventuelle merprovenu alene anvendt til at afdrage på den offentlige gæld. Parterne er enige om, at et eventuelt merprovenu ikke disponeres således, at den finanspolitiske holdbarhed forværres.
- Puljen til vækst- og beskæftigelsesinitiativer på 600 mio. kr. i 2015 stigende til 800 mio. kr. i 2020, der blev afsat og finansieret med Vækstplan DK, udmøntes.
- Forbedringerne af vilkårene for privat produktion og beskæftigelse vil påvirke produktivitet, realløn og offentlige finanser som følge af blandt andet ændret adfærd hos virksomhederne. Provenuet herfra er opgjort til 500 mio. kr. i 2016 stigende til 1.300 mio. kr. i 2020.

Med *Aftale om en reform af kontanthjælpssystemet – flere i uddannelse og job* af 18. april 2013 er regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti endvidere enige om en kontanthjælpsreform, der gradvist øger den strukturelle beskæftigelse og styrker de offentlige finanser til 1,2 mia. kr. i 2020.

Samtidig er regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti med *Aftale om reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse* af 18. april 2013 enige om en SU-reform, der gradvist øger den strukturelle beskæftigelse og styrker de offentlige finanser til 2,2 mia. kr. i 2020.

Provenuet fra disse reformer er disponeret i *Aftale om mindsket grænsehandel, BoligJobordning og konkrete initiativer til øget vækst og beskæftigelse* af 21. april 2013 mellem regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det konservative Folkeparti.

Reformerne af kontanthjælp og SU-systemet samt disponeringen af provenuet herfra indgår i det samlede aftalekompleks omkring Vækstplan DK.

Der forventes på det foreliggende grundlag et mindreforbrug i 2013, der bidrager til den samlede finansieringsmæssige balance i aftalerne om en vækstplan.

En række af de aftalte initiativer skal notificeres og godkendes i henhold til EU's statsstøtte-regler. Hvis det måtte vise sig, at en godkendelse ikke kan opnås eller forudsætter væsentlige ændringer af det enkelte initiativ, er parterne enige om at drøfte håndteringen heraf, herunder alternative anvendelser af de midler, der er afsat til initiativet.

Datagrundlaget for visse provenuberegninger vil blive konsolideret i forbindelse med udarbejdelse af lovforslagene.

Bilag til aftale om en vækstplan

Tabel 1

Oversigt over initiativer i aftale om vækstplan

Mio. kr., 2014-priser (umiddelbar virkning)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bedre adgang til finansiering og likviditet for virksomheder i alt		425	735	660	645	585	565	545
Bedre likviditet – virksomheder med omsætning på 5-15 mio. kr.		130	125	120	120	115	110	110
Små vækstkautioner		0	50	0	0	0	0	0
Vækstlån til iværksættere		0	45	45	45	0	0	0
Bedre likviditet – virksomheder med omsætning på 15-50 mio. kr.		295	290	275	270	265	255	240
Bedre likviditet – virksomheder med omsætning på 1-5 mio. kr.		0	225	220	210	205	200	195
Lavere energifgifter i alt		1.712	1.937	1.902	1.892	1.872	1.852	1.837
Afskaffelse af energispareafgift (CO2-afgift på el)		1.400	1.390	1.375	1.370	1.355	1.345	1.335
Bortfald af eldistributionsbidraget		160	155	150	150	145	140	140
Pulje målrettet Shredder-virksomheder		15	15	0	0	0	0	0
Lavere omkostninger vedrørende affald		45	70	70	70	70	70	70
Tilskudspulje til el-intensive virksomheder		75	75	75	75	75	75	75
Tilskud til industriel kraftvarme		17	17	17	17	17	17	17
Pulje til overskudsvarme		0	100	100	100	100	100	100
Afgifter på brændsel til proces		0	115	115	110	110	105	100
Flere investeringer i alt		425	3.315	2.360	2.250	1.750	2.500	3.000

Tabel 1 (fortsat)**Oversigt over initiativer i aftale om vækstplan**

Mio. kr., 2014-priser (umiddelbar virkning)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Forøgelse af planlagte offentlige investeringer		2.000	1.000	1.000	1.750	2.500	3.000	4.000
Aktivitetseffekt fra renovering af almene boliger	400	1.200	1.200	1.200	0	0	0	0
Energirenovering af statslige bygninger		0	50	50	0	0	0	0
Kystsikring		100	100	0	0	0	0	0
Grøn boligkontrakt	25	15	10	0	0	0	0	0
Vækst og eksportfremme i alt		115	115	5	5	5	5	5
Erhverv med international konkurrencekraft		75	75	0	0	0	0	0
Eksport- og investeringsfremmeindsatsen		35	35	0	0	0	0	0
Udenlandske forskere og nøglemedarbejdere		5	5	5	5	5	5	5
Lavere selskabsskat		1.220	2.660	4.115	4.125	4.135	4.060	4.055
Reduktion af selskabsskat og virksomhedsskat (ekskl. Nordsøen og efter lønsumsafgift og aktieindkomstskat)		1.220	2.660	4.115	4.125	4.135	4.060	4.055
Ingen stigning i aktieindkomstbeskatning		165	165	170	170	175	175	175
Aktieindkomstbeskatning øges ikke som forudsat		165	165	170	170	175	175	175
Øvrige initiativer		140	1.270	2.150	2.395	2.850	2.835	3.170
Ramme til lempelser for erhvervslivet		0	0	0	150	500	500	850
Lavere spildevandsomkostninger ¹⁾		140	280	420	560	700	700	700
Selvstændiges syge- og arbejdsskadeforsikring		0	75	75	75	75	75	75
Kørselsafgifter for lastbiler indføres ikke		0	895	1.625	1.575	1.535	1.510	1.490
Støtte til jernbanegodstransporten		0	20	30	35	40	50	55
Initiativer i alt	425	7.092	9.242	11.252	10.982	12.122	12.492	13.787

1) Drøftes i forligskredsen bag vandsektorreformen.

Aftale mellem regeringen,
Venstre, Dansk Folkeparti,
Liberal Alliance og
Det Konservative Folkeparti om:

Mindsket grænsehandel,
BoligJobordning og konkrete initiativer
til øget vækst og beskæftigelse
– delaftale om Vækstplan DK
(21. april 2013)

Aftale om mindsket grænsehandel, BoligJobordning og konkrete initiativer til øget vækst og beskæftigelse

– delaftale om Vækstplan DK

Regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er enige om, at der er et behov for at forbedre rammerne for vækst og beskæftigelse i Danmark. Derfor igangsættes en række initiativer, der gør det mere attraktivt at investere i danske virksomheder både her og nu og i de kommende år.

Aftaleparterne er enige om en målrettet indsats for at mindske grænsehandlen gennem en fuld afskaffelse af sodavandsafgiften og en nedsættelse af ølafgiften. Afskaffelsen af sodavandsafgiften gennemføres med halv virkning fra 1. juli 2013 og med fuld virkning i 2014. Ølafgiften reduceres med 15 pct. fra 1. juli 2013.

Herudover genindføres BoligJobordningen med fuld virkning i 2013 og 2014 og udvides samtidig til at omfatte sommer- og fritidshuse med virkning fra 22. april 2013. Det bidrager til øget vækst og beskæftigelse i især små og mellemstore håndværks- og servicevirksomheder.

Desuden forhøjes reparationsgrænsen for totalskadede biler midlertidigt fra 65 pct. til 75 pct. i 2014 og 2015. Det vil i de kommende år isoleret set medføre øget beskæftigelse i de virksomheder, der reparerer bilerne, eller leverer ydelser hertil.

Aftaleparterne er endelig enige om at styrke grundlaget for vækst og beskæftigelse i Danmark gennem:

- Mere og bedre voksen- og efteruddannelse.
- Større fradrag for hotelmoms, lavere afgifter på emballage og procesenergi og en række yderligere konkrete og mærkbare lempelser for danske virksomheder med henblik på at gøre det mere attraktivt at investere i danske virksomheder.
- En styrket indsats i de danske udkantsområder.

Aftaleparterne er samtidig enige om reformer af henholdsvis kontanthjælp og SU-systemet. Provenuet fra reformerne vil blive anvendt til finansiering af initiativerne i aftalen.

Aftaleparterne er således enige om i indeværende folketingssamling at stemme for den lovgivning, der implementerer de konkrete initiativer i nærværende aftale. Regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti forbedrer grundlaget for nye investeringer i danske virksomheder og arbejdspladser.

Indsats mod grænsehandel

Aftaleparterne er enige om, at det er væsentligt at søge at mindske grænsehandlen, så flere vil placere deres indkøb i Danmark. Det vil særligt i grænseområderne forbedre vilkårene for den danske detailhandel.

Sodavand og øl er nogle af de varer, der er følsomme over for grænsehandel.

Aftaleparterne er enige om at halvere sodavandsafgiften med virkning fra 1. juli 2013 og afskaffe den fuldt med virkning fra 2014.

Aftaleparterne er samtidig enige om at reducere ølafgiften med 15 pct. med virkning fra 1. juli 2013 samt at afskaffe indeksering af ølafgiften frem til 2020.

Efter tilbageløb og adfærd (inkl. arbejdsudbud) udgør den varige provenuvirkning i alt ca. 600 mio. kr. årligt.

Genindførelse og udvidelse af BoligJobordningen i 2013 og 2014

Den tidligere BoligJobordning udløb med udgangen af 2012.

Aftaleparterne er enige om at genindføre BoligJobordningen med fuld virkning i 2013 og 2014.

Aftaleparterne er samtidig enige om at udvide BoligJobordningen, så den fra 22. april 2013 indtil udgangen af 2014 også omfatter sommer- og fritidshuse.

Det vil bidrage til at øge efterspørgslen efter arbejdskraft i især små og mellemstore håndværks- og servicevirksomheder. Genindførelsen af ordningen bidrager dermed til at understøtte vækst og beskæftigelse på den korte bane.

Samtidig betyder genindførelsen af BoligJobordningen, at husholdningerne både i år og næste får hjælp til vedligeholdelse og istandsættelse af både deres almindelige bolig og sommer- og fritidshuse samt bedre mulighed for at betale sig fra tidskrævende dagligdagsopgaver som fx rengøring, vinduespudsning og havearbejde.

Provenutabet ved initiativet udgør (efter tilbageløb og adfærd) 1,6 mia. kr. i 2013 og 1,7 mia. kr. 2014. Heraf kan 1,5 mia. kr. årligt henføres til genindførelsen af BoligJobordningen, mens ca. 0,1 mia. kr. i 2013 og 0,2 mia. kr. i 2014 kan henføres til udvidelsen med sommer- og fritidshuse.

Forhøjelse af reparationsgrænsen for totalskadede biler

Aftaleparterne er enige om en midlertidig forhøjelse af reparationsgrænsen for totalskadede biler fra de nuværende 65 pct. til 75 pct. med virkning i 2014 og 2015.

Forhøjelsen af reparationsgrænsen vil give autobranschen ekstra reparationsarbejde i de kommende år. Det ekstra reparationsarbejde vil isoleret set medføre øget beskæftigelse i de virksomheder, der reparerer bilerne eller leverer ydelser hertil.

Der afsættes 40 mio. kr. i 2014 og 135 mio. kr. i 2015 til gennemførelse af initiativet.

Mere og bedre voksen- og efteruddannelse

Danmark er en del af en international økonomi og et globalt arbejdsmarked. Det stiller store krav til både virksomheder og ansatte. Vedligeholdelse og videreudvikling af medarbejdernes kompetencer er et vigtigt element i at fastholde produktion og arbejdspladser i Danmark.

Aftaleparterne er derfor enige om at afsætte en pulje på i alt 1 mia. kr. i perioden 2014-2017 til mere og bedre voksen- og efteruddannelse. Det skal løfte kompetenceniveauet i arbejdsstyrken og understøtte udvikling og fastholdelse af arbejdspladser i Danmark.

Aftaleparterne noterer sig, at regeringen sammen med arbejdsmarkedets parter vil igangsætte et fælles arbejde om anbefalinger til et uddannelsesløft, der skal forbedre produktivitet og vækst i Danmark.

Aftaleparterne er enige om på baggrund af anbefalingerne fra dette arbejde at aftale udmøntningen af puljen til mere og bedre voksen- og efteruddannelse.

Konkrete og mærkbare forbedringer af virksomhedernes vilkår

Det er centralt at gøre det mere attraktivt at investere i danske virksomheder både her og nu og i de kommende år.

Aftaleparterne er derfor enige om at gennemføre følgende konkrete lempelser:

- Den vægtbaserede emballageafgift afskaffes fra 2015. Dermed sikres både en direkte reduktion af virksomhedernes produktionsomkostninger samt betydelige lettelser af virksomhedernes administrative byrder. Lempelsen for erhvervslivet udgør 460 mio. kr. årligt fra 2015 og frem.
- Momsfradraget for virksomheders hotelovernatninger i Danmark øges fra 50 til 75 pct. Det vil forbedre danske hoteller og konferencecentres mulighed for at tiltrække danske og udenlandske kunder. Dermed understøttes et erhverv, der er vigtigt for beskæftigelsen blandt faglærte og ufaglærte. Lempelsen for erhvervslivet udgør 220 mio. kr. fra 2014 og frem.
- Afgiftslemper på procesenergi fremrykkes, så den fulde lempelse opnås i 2014. Det vil reducere virksomhedernes produktionsrelaterede omkostninger og bidrage til at understøtte Danmarks konkurrenceevne og nye danske arbejdspladser. Den fremrykkede lempelse for erhvervslivet udgør 210 mio. kr. i 2014 og falder frem mod 2020.

- Forholdene for erhvervsdrivende fonde skal forbedres, så overtagelse af virksomheder kan ske med skattemæssig succession. Med virkning fra 2016 skal der således ikke betales aktieindkomstskat af avancen hos den hidtidige ejer, når denne donerer virksomheden til fonden. Regeringen vil præsentere aftaleparterne for et konkret forslag til udmøntning af den afsatte ramme på 300 mio. kr. årligt fra 2016.
- Skattecreditten for forsknings- og udviklingsaktiviteter i virksomhederne forhøjes fra 2015. Dermed får virksomhederne bedre muligheder for at gennemføre aktiviteter relateret til forskning og udvikling. Det understøtter vækst og innovation. Lempelsen for erhvervslivet udgør 300 mio. kr. i 2015 faldende til 170 mio. kr. i 2020.

Styrket indsats i de danske udkantsområder

I tillæg til de generelle udfordringer med begrænset tillid til økonomien og svækket konkurrenceevne oplever de danske udkantsområder en række øvrige konkrete udfordringer.

Aftaleparterne er enige om at gennemføre en række konkrete initiativer til en styrket indsats i de danske udkantsområder:

- Bredbåndsudrulning på Bornholm forbedres. Der afsættes i alt 60 mio. kr. fordelt i 2014 og 2015 til formålet. Det bidrager til, at virksomheder og forbrugere kan få bedre adgang til bedre bredbåndshastigheder.
- Indsatsen for nedrivning og istandsættelse af dårligt vedligeholdte boliger på landet styrkes. Der afsættes i alt 400 mio. kr. i 2014 og 2015 til formålet. Det vil sikre bedre muligheder for at løse problemer med faldefærdige huse og bidrage til en helhedsorienteret og fremadrettet indsats.
- Aftaleparterne noterer sig, at regeringen på finanslovsforslaget for 2014 vil afsætte 100 mio. kr. i 2014 og 2015 til indsatsen for kystbeskyttelse og oprensning ved den jyske vestkyst. Dermed understøttes det fremadrettede arbejde med at forebygge oversvømmelser og nedstyrtning af huse.

Finansiering

Regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er enige om aftaler om reformer af henholdsvis kontanthjælp og SU-systemet.

Reformerne af kontanthjælp og SU-systemet skal øge den strukturelle beskæftigelse og gradvist styrke de offentlige finanser med i alt 3,4 mia. kr. i 2020. Heraf skal kontanthjælpsreformen bidrage med 1,2 mia. kr. i 2020, mens reformen af SU-systemet skal bidrage med 2,2 mia. kr. i 2020.

Provenuvirkningen af de konkrete initiativer til øget vækst og beskæftigelse i indeværende rammeaftale modsvarer i perioden 2014-2020 af den samlede styrkelse af de offentlige finanser fra reformerne af kontanthjælp og bedre gennem uddannelserne.

Regeringen og Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er enige om, at aftalen er betinget af, at der efterfølgende kan opnås en aftale, der sikrer finan-

sieringsmæssig balance i det samlede aftalekompleks inden for rammerne af budgetloven, herunder kravet om balance på de offentlige finanser i de enkelte år.

Datagrundlaget for visse provenuberegninger vil blive konsolideret i forbindelse med udarbejdelse af lovforslagene.

Aftale mellem regeringen,
Venstre, Dansk Folkeparti,
Liberal Alliance og
Det Konservative Folkeparti om:

Reform af SU-systemet og rammerne
for studie gennemførelse
(18. april 2013)

Reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse

A. Et SU-system der fremmer tidligere færdiggørelse

Regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) og Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance er enige om, at der er brug for en veluddannet arbejdsstyrke og et velfungerende uddannelsessystem, hvis vi skal styrke dansk økonomi, konkurrenceevne og jobskabelse. Dette skal understøttes af et velfungerende og effektivt SU-system, som samtidig sikrer, at unge har mulighed for at få en uddannelse uanset opvækst, social baggrund og forældrenes økonomiske situation.

Aftalen omfatter ti initiativer til reform og målretning af SU-systemet:

1. SU i op til 12 måneder ud over normeret tid til studerende, der starter deres videregående uddannelse inden for 2 år efter adgangsgivende eksamen
2. Øgede krav i SU systemet til de studerende om fremdrift på videregående uddannelser
3. Målretning af SU til gymnasiale suppleringskurser (GSK)
4. Højest fem ungdomsuddannelser med SU
5. Ændret SU til hjemmeboende
6. Afdæmpet regulering af SU i perioden 2014 til 2021
7. Forhøjelse af satsen for fribeløb for SU-modtagere
8. Udbetaling af bonus til studerende, der bliver færdige på under normeret studietid
9. Øget støtte til befordringsgodtgørelse
10. Opfølgning på EU-domstolens dom i sag C-46/12, L.N.

B. Bedre rammer for en aktiv studie gennemførelse

I forlængelse af aftalen i SU-forligskredsen er partierne bag universitetsloven – regeringen (Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti), Venstre og Det Konservative Folkeparti – endvidere enige om, at der skal stilles klarere krav både til de studerende og til universiteterne for at sikre en hurtigere studie gennemførelse.

En hurtigere studie gennemførelse fordrer for det første en aktiv studiekultur samt gode rammer og færrest mulige barrierer for de studerendes uddannelsesforløb. For det andet skal

universiteterne sikre tilrettelæggelsen af uddannelserne sådan, at de studerendes muligheder for at gennemføre på normeret tid understøttes.

Aftalen omfatter fire initiativer:

11. Fremme af en aktiv studiekultur gennem obligatorisk tilmelding til fag og prøver svarende til et fuldt studieår samt afskaffelse af muligheden for at melde fra til de enkelte prøver
12. Etablering af bedre rammer for merit ved studieophold på anden institution eller studieskift, øget brug af vinterstart samt bedre overgange mellem bachelor- og kandidatuddannelser
13. Krav til universiteter om at nedbringe den gennemsnitlige studietid med 4,3 måneder frem mod 2020
14. Mulighed for at indføre en studiestartsprøve på de videregående uddannelser, som den studerende har to forsøg til at bestå

Der er enighed om, at en række af de nye initiativer skal gælde for alle videregående uddannelser. Det er derfor hensigten at justere reguleringen for de øvrige videregående uddannelser tilsvarende for så vidt angår initiativerne om obligatorisk tilmelding til fag og prøver svarende til et fuldt studieår (11), merit ved studieophold på anden institution eller studieskift (12a), øget brug af vinterstart (12c) og studiestartsprøve (14). Initiativet om større fleksibilitet mellem bachelor- og kandidatuddannelser gælder desuden for de kunstneriske uddannelser.

Aftalen ændrer i øvrigt ikke ved eksisterende forligskredse vedrørende de videregående uddannelser.

Alle initiativer gennemføres inden for institutionernes nuværende økonomiske ramme.

De administrative omkostninger ved reformen på ca. 15 mio. kr. i 2014 og ca. 20 mio. kr. i de efterfølgende år finansieres indenfor reformen.

Tabel 1**Forbedring af de offentlige finanser i 2020**

Mia. kr. (2013-pl)	
SU begrænses til normeret tid ved studiestart mere end 2 år efter adgangsgivende eksamen	}
Øgede krav til studerende om fremdrift på studierne på de videregående uddannelser	
Nye rammer på de videregående uddannelser, der støtter en aktiv studiegennemførelse	
Øgede krav til universiteter om forbedringer i studietiden	
Målrkning af SU til gymnasiale suppleringskurser	0,1
Højst fem ungdomsuddannelser med SU	0,2
Fribeløb, bonus og kilometerpenge	-0,1
Ændret SU til hjemmeboende	0,3
Afdæmpet regulering af SU i perioden 2014-2021	0,7
I alt	2,2

1. SU i op til 12 måneder ud over normeret tid til studerende der starter deres videregående uddannelse inden for 2 år efter adgangsgivende eksamen

De væsentligste årsager til, at danske unge afslutter deres uddannelse i en relativt høj alder sammenlignet med unge i andre lande er, at mange holder flere års pause mellem den adgangsgivende eksamen og den videregående uddannelse, og at de bruger ekstra studietid udover det, uddannelserne er normeret til.

Partierne er enige om, at studerende, der starter på deres videregående uddannelser inden for 2 år efter deres adgangsgivende eksamen, kan modtage SU op til 12 måneder ud over normeret studietid. Studerende, der påbegynder deres videregående uddannelse mere end 2 år efter deres adgangsgivende eksamen, vil kun kunne modtage SU svarende til normeret studietid. Ved studieskift gives der dog også for denne gruppe mulighed for op til i alt 12 måneders ekstra SU. De studerende, der fremover alene kan få SU i normeret tid, vil samtidig få udvidet adgang til SU-lån ud over den kortere SU-periode. De nuværende regler for dispensation samt tillægsklip fastholdes for alle studerende.

Der gives mulighed for dispensation til ansøgere, som af væsentlige grunde ikke har haft mulighed for at påbegynde deres videregående uddannelse senest 2 år efter adgangsgivende eksamen, herunder:

1. Værnepligtstjeneste, herunder tjeneste på værnepligtslignende vilkår
2. Uddannelse med henblik på samt udsendelse som led i forsvarrets internationale operationer
3. Adoption eller barsel
4. Længerevarende sygdom, herunder særlige forhold i tilknytning til et handicap
5. Pasning af nærtstående, som er handicappede, alvorligt syge eller døende
6. Træning til og deltagelse i Olympiske Lege eller Paralympiske Lege som en Elite- eller Verdensklasseatlet udpeget af Team Danmark

Endelig kan der være helt særlige optagelsesforhold på enkelte uddannelser, som kan give anledning til dispensation for personer, der uforskyldt bliver ramt. Det kan være krav om en mindstealder for optagelse (politiuddannelsen) eller små uddannelser, der alene har optag hvert 2. eller 3. år.

For de enkelte videregående uddannelser, hvor der ikke er et formelt optagelseskrav om en adgangsgivende eksamen, anvendes samme regel, hvis ansøgerne har gennemført en adgangsgivende eksamen. Hvis ikke, vil reglen i stedet være, at den studerende skal starte på en videregående uddannelse inden for seks år efter afslutning af folkeskolen.

Reglerne træder i kraft for de studerende, der starter første gang på en videregående uddannelse efter 1. juli 2014. Som en overgangsoverordning vil studerende med en adgangsgivende eksamen fra 2011 kunne søge optagelse i 2014 efter de eksisterende regler.

Partierne er enige om, at den nuværende 1,08-regel fastholdes.

2. Øgede krav i SU-systemet til de studerende om fremdrift på videregående uddannelser

SU gives til studerende, der er studieaktive, og hvor der er fremdrift i studierne. Med de nuværende regler får studerende, der er forsinkede eller inaktive, først stoppet udbetalingen af SU efter 12 måneder. Opfølgningen og vurderingen og kontrollen af studieaktiviteten er i dag manuel.

Partierne er enige om, at studerende fremover kun kan være 6 måneder forsinket, før SU-udbetalingen stoppes.

Samtidig skal vurderingen af studieaktivitet fremadrettet ske automatisk. Den nuværende studieaktivitetskontrol på uddannelsesstederne afløses af en ordning, hvor udbetalingen af SU sker på baggrund af optjente ECTS-points. Udbetalingen af SU stopper således automatisk, hvis der ikke er registreret et tilstrækkeligt antal opnåede ECTS-points.

På visse uddannelser er der studieforløb med fag, der strækker sig over mere end et semester, hvilket medfører, at ECTS-optjeningen ikke falder jævnt over studieforløbet. Dette gælder også i forhold til kandidatstuderende på fleksible ph.d.-forløb. Partierne er enige om, at der skal tages højde for dette ved den konkrete udformning af den nye ordning.

Reglerne træder i kraft med virkning for studerende, der starter på en videregående uddannelse efter 1. juli 2016.

3. Målretning af SU til gymnasiale suppleringskurser (GSK)

Mange unge vælger at supplere deres gymnasiale uddannelse med gymnasiale suppleringskurser, og siden 2006 er både aktiviteter og udgifter steget markant.

Partierne konstaterer, at mange ikke vælger muligheden for kort intensiv suppleringskurser på 3-6 uger. Dermed kommer flere senere i gang med deres videregående uddannelse, og der udbetales SU til unødigt lange forløb.

Partierne er derfor enige om, at det fremadrettet kun skal være muligt at modtage SU til GSK på de korte forløb. Samtidig afskaffes muligheden for SU til deltagelse i hf- og gymnasieenkeltfag for kursister, der i forvejen har en gymnasial uddannelse.

Kursisterne oppebærer stadig ret til SU til den suppleringskurser, de har behov for med henblik på at opnå adgang til den ønskede videregående uddannelse, hvis suppleringskurserne afholdes som turbokurser. Samtidig oppebæres ret til SU til turbokursets fulde varighed.

Reglerne træder i kraft for GSK-forløb igangsat efter 1. juli 2014.

4. Højest 5 ungdomsuddannelser med SU

Der er i dag ingen begrænsninger på, hvor mange ungdomsuddannelser de unge kan påbegynde med SU. Der er dermed ikke et klart incitament til fremdrift og gennemførelse.

Partierne er enige om at indføre et loft, så unge højst kan få SU til 5 ungdomsuddannelser. Loftet gælder også optagelse af et eventuelt SU-lån.

Det tilskynder unge til at foretage et mere velovervejet studievalg samtidig med, at loftet fortsat giver mulighed for at foretage nødvendige omvalg.

Partierne er endvidere enige om, at unge, der har påbegyndt 5 ungdomsuddannelser med SU og herefter omfattes af uddannelsespålæg i kontanthjælpssystemet, skal kunne få dispensation til fortsat at modtage SU.

Partierne er desuden enige i målsætningen om at styrke elevernes uddannelsesparathed og om, at flere unge skal vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse efter grundskolen, bl.a. via en målrettet vejlednings- og fastholdelsesindsats og et øget fokus på uddannelsesvalg i folkeskolens udskoling.

Reglerne om et loft på SU til højst 5 ungdomsuddannelser skal gælde *fra* 1. januar 2015. I opgørelsen af antallet af påbegyndte ungdomsuddannelser indgår alle påbegyndte ungdomsuddannelser pr. 1. januar 2015.

Den nye ordning berører ikke SU'en på igangværende ungdomsuddannelser påbegyndt *før* 1. januar 2015.

5. Ændret SU til hjemmeboende

I dag er der forskellige regler og støttebeløb for studerende, som bor hjemme, f.eks. afhængig af, om man er i gang med en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse og afhængig af alder og forældres indkomst. Samtidig er ydelsen for 18-19-årige på en ungdomsuddannelse, der bor hjemme, højere end den børne- og ungeydelse, som forældrene modtager, indtil deres barn fylder 18 år. Endelig afspejler de nuværende regler for unge, hvis forældre er fraskilte, ikke de reelle indkomstforhold, som gælder for husstanden f.eks. i forbindelse med nye ægtefæller mv.

Partierne er enige om, at reglerne for SU til hjemmeboende på ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser harmoniseres svarende til børne- og ungeydelsen, så de studerende fremover får et SU-grundstipendium på 893 kr. svarende til satsen for børne- og ungeydelsen til 15-17-årige og et forældreindkomstafhængigt tillæg på op til 1.586 kr. (2013-niveau). Reglerne for hjemmeboende bliver dermed ens, uanset om de studerende går på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.

Partierne er desuden enige om, at forældreindtægten, som SU-stipendiet er afhængigt af, også skal omfatte indtægten fra en ny ægtefælle eller registreret partner hos den forælder, hvor den unge bor. Indkomstaftapningen udvides til at omfatte samlevere, i det omfang der kan udvikles en afgrænsning, som kan håndteres administrativt og understøttes systemmæssigt.

Indkomstgrænsen for, hvornår der kan opnås det maksimale SU-tillæg, forhøjes fra ca. 314.000 kr. til 325.000 kr. (2011-niveau). Samtidig ændres aftrapningen af forældreindtægten fra tidligere 670.000 kr. til 550.000 kr. (2011-niveau), således at SU-tillægget aftrappes i indkomstintervallet ca. 325.000-550.000 kr. (2011-niveau).

Betingelserne for, hvornår man betragtes som henholdsvis hjemmeboende eller udeboende, ændres ikke.

De ændrede regler træder i kraft for hjemmeboende, som starter på en ny uddannelse fra 1. juli 2014.

Af hensyn til udviklingen af den systemmæssige understøttelse af den ændrede SU til hjemmeboende er partierne enige om, at der fra 1. juli 2014 til 1. juli 2015 etableres en overgangsordning, hvor de nuværende satser for grundstipendiet for hjemmeboende på ungdomsuddannelserne sænkes fra 1.274 kr. pr. måned til 893 kr. pr. måned (2013-niveau), og satsen for hjemmeboende på de videregående uddannelser sænkes fra 2.860 kr. pr. måned til 2.479 kr. pr. måned (2013-niveau).

Harmoniseringen af reglerne for SU til hjemmeboende på ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser, ændringerne i opgørelsen af forældreindtægten samt ændret aftrapning træder i kraft 1. juli 2015.

6. Afdæmpet regulering af SU i perioden 2014 til 2021

I dag sættes SU-beløbet hvert år automatisk op med en takt, som typisk vil være højere end, hvad der gælder for f.eks. arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp, førtidspension og folkepension.

Partierne er enige om, at SU'en i perioden 2014-2021 reguleres med satsreguleringsprocenten minus den afdæmpede regulering i medfør af skattereformen fra juni 2012 fremrykket 2 år.

Ordningen træder i kraft fra 1. januar 2014.

7. Forhøjelse af satsen for fribeløb for SU-modtagere

Studerende på videregående uddannelser kan i dag modtage SU sideløbende med, at de har en indkomst på op til 9.043 kr. pr. måned (2013-niveau). Overstiges denne grænse for fribeløb, vil den studerende efterfølgende få et tilbagebetalingskrav.

Partierne er enige om at forhøje satsen for det laveste fribeløb med 1.500 kr. pr. måned for studerende på de videregående uddannelser i 2014 og 2.500 kr. pr. måned fra 2015 og frem. Dermed får de studerende frihed til at tjene ekstra penge, men inden for en ramme, hvor omfanget af erhvervsarbejde ikke forventes at øges så meget, at det i sig selv medfører forlængelse af studietiden.

Forhøjelsen skal ses i sammenhæng med reformens øvrige initiativer, der fremmer en aktiv studiekultur og træder i kraft 1. januar 2014.

8. Udbetaling af bonus til studerende, der bliver færdige på under normeret studietid

Partierne ønsker at give alle studerende en tilskyndelse til at yde en særlig indsats på uddannelsen.

Partierne er derfor enige om at indføre en kontant bonus til hurtige studerende på de videregående uddannelser. Bonussen udbetales som stipendium på 2.877 kr. - svarende til halvdelen af SU-stipendiet til udeboende på videregående uddannelser (5.753 kr. i 2013) - for hver måned, den studerende færdiggør studiet hurtigere end normeret tid.

Ordningen træder i kraft 1. januar 2016.

9. Øget støtte til befordringsgodtgørelse

Studerende kan i dag søge om befordringsgodtgørelse efter en kilometersats, hvis der ikke er offentlig transport på hele eller dele (mindst 24 kilometer) af strækningen mellem bopæl og uddannelsessted, eller hvis rejsetiden bliver væsentligt forlænget med offentlig transport.

Godtgørelsen udbetales månedsvis og kun ved strækninger over 24 kilometer – dog udbetales der også godtgørelse til de første 24 kilometer, men der er en egenbetaling på 587 kr. pr. måned. Kilometerpenge er skattepligtig indkomst.

Partierne er enige om at justere ordningen på tre måder, så der bliver bedre adgang for flere:

- Egenbetalingen på 587 kr. fjernes
- Der udbetales kun godtgørelse til den rejsedel, som overstiger 24 kilometer dagligt
- Kilometersatsen øges fra 13,59 kr. til 17,22 kr.

Når der ikke udbetales godtgørelse til de første 24 kilometer, kan der fortsat siges at være egenbetaling. Denne svarer til ca. 413 kr. og er således mindre end de nuværende 587 kr.

Den nye ordning giver lettere adgang for dem med kortere afstand til uddannelsen, da den gældende egenbetaling kræver mindst 43 kilometer daglig transport.

Ordningen træder i kraft 1. januar 2016.

Dette ændrer ikke ved eksisterende forligskredse på transportområdet.

10. Opfølgning på EU-Domstolens dom i sag C-46/12 L.N.

EU-Domstolen har afsagt dom i sag C-46/12, L.N. Konsekvensen af dommen er, at EU- og EØS-borgere, der indrejser til Danmark med det hovedformål at studere, i modsætning til den hidtidige praksis og den danske opfattelse, har ret til SU, hvis de samtidig har status som arbejdstagere.

Partierne lægger til grund, at den gældende praksis i Danmark er, at den studerende som udgangspunkt skal have beskæftigelse i mindst 10-12 timer ugentligt for at opnå status som arbejdstager. Der er dog altid tale om en konkret vurdering.

Danmark har under skiftende regeringer forfulgt en aktiv politik i relation til sager vedrørende studiestøtte ved EU-Domstolen. Danmark har således gennem de senere år støttet bl.a. Tyskland i en række sager om studiestøtte ved EU-Domstolen for at sikre muligheden for at kunne opretholde et krav om tilknytning til betalerlandet som betingelse for studiestøtte i tilfælde, hvor den studerende ønsker at medtage SU til studier i et andet EU-land end betalerlandet. Danmark vil fortsætte en sådan aktiv linje fremadrettet.

Opfølgning

Partierne konstaterer, at dommen medfører merudgifter til SU, og tager til efterretning, at regeringen vil indarbejde det nuværende skøn på 200 mio. kr. efter skat og tilbageløb på de kommende finanslove. Partierne er enige om at følge udviklingen, og Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser vil fremlægge en årlig status for udviklingen i antallet af EU- og EØS-borgere, der modtager SU i kraft af status som arbejdstagere og udgifterne hertil, og ministeren vil på den baggrund mødes med forligskredsen.

Såfremt udviklingen afviger væsentligt fra det forudsatte, forpligter partierne sig til i forligskredsen at sikre finansiering inden for SU-området og iværksætte relevante værnsinitiativer.

I den forbindelse vil Danmark arbejde aktivt i enhver relevant europæisk sammenhæng for at fremme forudsætningerne for at opretholde det nuværende danske SU-system.

I sidste ende forpligter partierne sig om nødvendigt til at omlægge SU-systemet.

Partierne tager til efterretning, at kravet til de videregående uddannelsers relevans for det danske arbejdsmarked er skærpet med det nye akkrediteringssystem. Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser vil endvidere følge udviklingen i de videregående uddannelsesinstitutioners udbud og optagemønster med henblik på politisk opfølgning, hvis der viser sig at opstå en utilsigtet adfærd hos institutionerne som konsekvens af dommen. Forligskredsen vil blive orienteret som led i den årlige status.

Administration og kontrol

Partierne er enige om, at der som led i opfølgning på dommen indføres en skærpet administrativ praksis, der har til formål at undgå misbrug. Der etableres en administration, der hver måned med input fra e-indkomstregisteret automatisk kontrollerer, at EU- og EØS-borgere,

der modtager SU med henvisning til status som arbejdstagere, fortsat har status som arbejdstagere i Danmark. Det betyder, at indkomsten skal have et sådant omfang, at den studerende som udgangspunkt skal have beskæftigelse i mindst 10-12 timer ugentligt, jf. ovenfor. For de personer, hvis indkomst ikke fremgår af e-indkomstregisteret, tilrettelægges et særskilt kontrolforløb.

11. Aktiv studiekultur gennem obligatorisk tilmelding til fag og prøver svarende til fuldt studieår (60 ECTS-point)

Universiteterne får fremover pligt til at sikre, at samtlige studerende hvert studieår bliver tilmeldt uddannelsens fag og prøver svarende til 60 ECTS-point. I forbindelse med tilmelding til fagene bliver den enkelte studerende automatisk tilmeldt de prøver, som knytter sig til de enkelte fag. For kandidatstuderende på fleksible ph.d.-forløb kan ph.d.-aktiviteten indgå i aktivitetskravet.

Som noget nyt afskaffes de studerendes mulighed for at foretage afmelding fra de enkelte prøver, medmindre der foreligger usædvanlige forhold, f.eks. dokumenteret sygdom, barsel eller lignende. Dispensation gives efter ansøgning fra den studerende.

For at styrke mulighederne for at indhente forsinkelser eller tage yderligere ECTS ønsker partierne en væsentlig forøgelse af universiteternes udbud af sommerkurser på alle institutionernes hovedområder frem mod 2020. Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser vil følge udviklingen i universiteternes sommerkurser og årligt udarbejde en oversigt over de udbudte kurser. I forlængelse heraf forpligter Ministeriet sig til at følge op i forhold til de enkelte universiteter, hvis der måtte være behov herfor.

Partierne lægger desuden vægt på, at der som en integreret del af den faglige vejledning på alle niveauer indgår information og vejledning om karrieremuligheder, så de studerende ikke bliver forsinket på grund af tvivl om jobmuligheder mv.

Initiativet træder i kraft 1. juli 2014.

12. Bedre rammer for gennemførelse af uddannelserne

12a. Ny meritpraksis for at undgå dobbeltuddannelse

Næsten hver femte, der fuldfører en videregående uddannelse, har skiftet uddannelse i løbet af studietiden. Studerende har i dag ikke pligt til at søge merit for allerede beståede fag, hvor dette er muligt, når de søger om studieskift, eller når et uddannelsesforløb genoptages. En studerende, der skifter studie eller genoptager et uddannelsesforløb, kan dermed komme til at gennemføre fag, som allerede er bestået.

Partierne finder, at dobbeltuddannelse bør undgås. Det koster både tid og penge for den studerende og for samfundet.

Partierne er derfor enige om, at alle, der søger optagelse på en videregående uddannelse som følge af studieskift eller genoptagelse af tidligere uddannelsesforløb mv., fremover skal oplyse, hvilke fag de tidligere har bestået på samme niveau. Universiteterne forpligtes til at vurdere, om fagene kan erstatte et eller flere fag på den nye uddannelse.

Partierne er enige om at indføre automatisk merit for alle forhåndsgodkendte studieophold, herunder projektorienterede forløb, i Danmark eller i udlandet. Hvis der er behov for at ændre i den forhåndsgodkendelse, som den studerende har fået af hjemuniversitetet, eksempelvis hvis værtsinstitutionen alligevel ikke udbyder det eller de forhåndsgodkendte fag, skal den studerende sammen med hjemuniversitetet forpligtes til at finde et eller flere alternative fag svarende til omfanget på de forhåndsgodkendte fag, der ligeledes kan meriteres ind i den samlede uddannelse. Dette forudsat, at den studerende består fagene.

Universiteterne skal løbende offentliggøre statistik for meritafgørelser på deres hjemmesider.

Initiativet træder i kraft 1. juli 2014.

12. Bedre rammer for gennemførelse af uddannelserne

12b. Supplering efter optagelse på kandidatuddannelse

Der har efter partiernes opfattelse udviklet sig en uheldig praksis på universiteterne, hvor suppleringsaktiviteterne for at opfylde adgangskrav til kandidatuddannelserne har fået et utilstret og for stort omfang.

Supplering mellem bacheloruddannelser, herunder professionsbacheloruddannelser, og kandidatuddannelser afskaffes, sådan at det i højere grad end i dag bliver muligt at blive optaget på en kandidatuddannelse uden krav om faglig supplering, hvis den pågældende ansøger har en beslægtet bachelor- eller professionsbacheloruddannelse. Universiteterne kan undtagesvist stille krav om supplering i enkelte vigtige fag. Forudsætningen er, at suppleringen finder sted sideløbende med, at den studerende har påbegyndt sit kandidatforløb.

Universiteterne fastsætter som hidtil selv adgangskravene til deres kandidatuddannelser og vil dermed fortsat være garant for fagligheden i forbindelse med optagelse. Universiteterne skal hver for sig og i fællesskab i deres opbygning af bacheloruddannelserne blive bedre til at give de studerende flere valgmuligheder, sådan at uddannelsen giver direkte adgang til flere kandidatuddannelser, også på andre universiteter.

Partierne lægger vægt på, at en afskaffelse af supplering ikke må begrænse optaget på kandidatuddannelserne. For at sikre den størst mulige gennemsigtighed skal Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser følge op på optaget på kandidatuddannelserne, samt sikre offentliggørelse af oplysninger om antal ansøgere, optagne og afviste på kandidatuddannelserne.

Universiteterne skal udvikle flere kandidatuddannelser, der er mere målrettede professionsbachelorer, sådan at professionsbachelorer kan optages direkte og uden supplering. I udviklingsarbejdet er det afgørende, at universiteterne, professionshøjskolerne og erhvervsakademierne indgår i et tæt samarbejde for at skabe større faglig sammenhæng mellem uddannelserne, herunder også i forhold til en eventuel tilpasning af professionsbacheloruddannelserne.

Initiativet har virkning for studerende, der optages på en kandidatuddannelse fra studieåret 2014-2015 eller senere.

12. Bedre rammer for gennemførelse af uddannelserne

12c. Mulighed for vinteroptag og øget brug af vinterstudiestart på de videregående uddannelser

Vinteroptag og -studiestart giver den studerende mulighed for at begynde på en uddannelse et halvt år tidligere, end hvis der kun er optag og studiestart om sommeren.

De videregående uddannelsesinstitutioner skal derfor have en generel mulighed for vinteroptag, og institutionerne opfordres til øget brug af vinterstudiestart på de uddannelser, hvor det er relevant og passer ind i uddannelsernes opbygning. Partierne forventer en væsentlig forøgelse af det samlede antal studerende med vinterstart i de kommende år.

Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser vil årligt følge udviklingen.

12. Bedre rammer for gennemførelse af uddannelserne

12d. Større fleksibilitet mellem bachelor- og kandidatuddannelse (bachelorhegn)

Partierne vil sikre, at der er den størst mulige fleksibilitet mellem overgangen fra bachelor- til kandidatuddannelse. Det skal medvirke til, at de studerende kan gennemføre deres uddannelse på kortere tid. I dag venter nogle bachelorstuderende et halvt eller et helt år på at starte på en kandidatuddannelse, selvom de kun mangler få ECTS-point i at have afsluttet bacheloruddannelsen.

Partierne er enige om, at en bacheloruddannelse og en kandidatuddannelse er selvstændige uddannelser, men at det for bachelorstuderende skal være muligt at tage fag på op til 30 ECTS-point på den tilsvarende kandidatuddannelse, uden at der er særlige omstændigheder.

Initiativet træder i kraft 1. juli 2014.

13. Krav til universiteter om nedbringelse af den gennemsnitlige studietid

Studietiden på universitetsuddannelserne var i 2011 i gennemsnit på 6,1 år. Det er mere end 1 år længere end den normale normerede tid. Der er samtidig store forskelle i studietid på sammenlignelige uddannelser på forskellige universiteter.

Partierne er derfor enige om at gennemføre en ændring af den del af universiteternes uddannelsesbevilling, der gives som færdiggørelsesbonus. Formålet er at give universiteterne en økonomisk tilskyndelse til at nedbringe den gennemsnitlige studietid med 4,3 måneder frem mod 2020 som et led i processen hen imod, at en universitetsuddannelse i udgangspunktet gennemføres på normeret tid.

Det er aftalt, at en andel af universiteternes færdiggørelsesbonus på 930 mio. kr. i 2020 gøres betinget af studietidsforbedringer. Hvis universiteterne samlet når målet, vil de få udbetalt hele den andel af færdiggørelsesbonusen, der gøres betinget studietidsreduktionen. Hvis universiteterne omvendt ikke opnår studietidsforbedringen på 4,3 måneder, vil det udløse mindre bevilling. Universiteterne får dermed en økonomisk tilskyndelse til at prioritere gode uddannelsesforhold og bedre studietilrettelæggelse.

Hvert universitet får et måltal afhængig af deres niveau i 2011, hvor studietiderne varierede fra 6,6 år til 5 år. Ordningen indføres gradvist fra 2015, så hvert universitet får tid til at gennemføre relevante studietidsreducerende tiltag. Forslaget skal ses i sammenhæng med de nye instrumenter, som universiteterne får.

Den øvrige andel af den hidtidige færdiggørelsesbonus udbetales efter samme principper som hidtil.

14. Studiestartsprøve

Nogle studerende melder sig ind på studier uden reelt at påbegynde dem. De videregående uddannelsesinstitutioner skal have de nødvendige instrumenter til at fremme en aktiv studiekultur og imødegå eventuelt SU-snyd.

Partierne er derfor enige om at give de videregående uddannelsesinstitutioner mulighed for at indføre en studiestartsprøve ved uddannelsens begyndelse, hvor den studerende har to prøveforsøg til at bestå. Studiestartsprøven afholdes på uddannelser, hvor det er relevant, med det formål at afklare, om de studerende, der er indskrevet, reelt har påbegyndt uddannelsen. Ministeren for Forskning Innovation og Videregående Uddannelser fastsætter de nærmere regler for, hvornår prøven skal være bestået, idet partierne er enige om, at prøven skal være bestået tidligt på 1. semester. Hvis prøven ikke bestås, udskrives den studerende af uddannelsen. Studiestartsprøven optræder ikke på eksamensbeviset.

Institutionen kan tillade yderligere forsøg, hvis der foreligger usædvanlige forhold.

Aftale mellem regeringen,
Venstre, Dansk Folkeparti,
Liberal Alliance og
Det Konservative Folkeparti om:

Reform af kontanthjælpssystemet
– flere i uddannelse og job
(18. april 2013)

Aftale om en reform af kontanthjælpssystemet – flere i uddannelse og job

---

Der er i dag ca. 135.000 personer, der modtager kontanthjælp. Det er alt for mange. Personer på kontanthjælp har meget forskellige udfordringer og behov, men det nuværende kontanthjælpssystem tager ikke hånd om denne forskellighed. Mange mødes ikke med klare krav, og mange får ikke den rette indsats og hjælp til at komme videre og i arbejde eller uddannelse.

Konsekvenserne er mærkbare. Hvis man er på kontanthjælp i mange år, er der stor risiko for, at man aldrig får ordentligt fodfæste eller vender tilbage til arbejdsmarkedet. Det har ikke kun betydning for den enkelte, men også for dennes familie og for hele samfundet.

Mere end 50.000 af kontanthjælpsmodtagerne er unge under 30 år. Over 90 procent har ikke en erhvervskompetencegivende uddannelse. 75 procent har højst gennemført folkeskolen. De mange unge på kontanthjælp er en kæmpe udfordring. For unge skal ikke være på kontanthjælp – de skal mødes med en tro på, at de har potentiale til at få en uddannelse, som kan give dem fodfæste på arbejdsmarkedet, og en indsats, der understøtter målet om uddannelse.

Knap hver femte på kontanthjælp er enlig forsørger, typisk unge med et lavt uddannelsesniveau. Det har ikke kun betydning for den enkelte, men også for deres børn, hvis kontanthjælpen mere eller mindre bliver et livsvilkår.

15 procent af kontanthjælpsmodtagerne har været på kontanthjælp i mere end fem år, og knap seks procent har været på kontanthjælp uafbrudt i mere end ti år. Det er i sig selv et stort problem. Kontanthjælp må ikke være et livsvilkår. Det skal være en midlertidig hjælp.

Godt hver femte kontanthjælpsmodtager får i dag ikke hjælp til at komme videre og væk fra kontanthjælp. De er af kommunen visiteret som "midlertidigt passive" og friholdes fra en aktiv indsats, der kan bringe dem tættere på arbejdsmarkedet.

Regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) og Venstre, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance er enige om at gennemføre en grundlæggende reform af kontanthjælpssystemet, som vil betyde, at alle ikke skæres over én kam, men i stedet mødes med klare krav og forventninger – unge om at tage en uddannelse og voksne om at komme i arbejde. Målet med reformen er hermed, at flere får mulighed for at blive en del af arbejdsmarkedet.

En ny og særlig uddannelsesrettet indsats for unge

Aftalepartierne er enige om, at alle unge mennesker skal have de bedste muligheder for at få en stabil og varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Vejen hertil går for de allerfleste via uddannelse. For andre kan et job medvirke til, at den unge bliver afklaret omkring sine uddannelsesmuligheder. Derfor afskaffes kontanthjælpen for unge under 30 år uden uddannelse, og i stedet indføres en ny ydelse, uddannelseshjælp, på niveau med SU. De unge, der ikke er uddannelsesparate, får ret til et aktivitetstillæg. Samtidig omlægges den aktive indsats til at have entydigt fokus på at hjælpe den enkelte i uddannelse og efterfølgende støtte den unge i overgangen fra at være i beskæftigelsessystemet til uddannelse. Den uddannelsesrettede indsats skal være koordineret og individuelt tilrettelagt. Aktivitetsparate unge skal have ret til en koordinerende sagsbehandler, der sikrer sammenhæng. Aftalepartierne er ligeledes enige om, at den indledende visitation af den enkelte uddannelseshjælpsmodtager skal styrkes væsentligt sådan, at det sikres, at den enkelte får den rette ydelse og indsats. Herunder skal åbenlyst uddannelsesparate unge i nytteindsats, indtil den unge kommer i uddannelse.

Aftalepartierne er enige om, at det er afgørende, at gruppen af enlige forsørgere ikke fastholdes på offentlig forsørgelse. Det gælder både for den enkelte og for deres børn. Derfor styrkes den uddannelsesrettede indsats med yderligere initiativer, der er målrettet gruppen af enlige forsørgere.

Den øgede uddannelsesrettede indsats både før uddannelsesstart og efterværn, når den unge er begyndt på sin uddannelse, vil understøtte, at flere unge får en uddannelse. Det skal på sigt medvirke til, at fødekæden til ungdomsledigheden for de under 30-årige reduceres.

Aftalepartierne er enige om, at det er en grundlæggende intention i reformen, at flest mulige af de unge kommer i uddannelse, og en øget andel bliver uddannelsesparate, mens en mindre andel visiteres som aktivitetsparate. Derfor vil aftalepartierne følge udviklingen.

Unge uden uddannelse skal fremover have uddannelseshjælp og i gang med en uddannelse

- **Uddannelseshjælp.** Kontanthjælpen for alle unge under 30 år uden erhvervskompetencegivende uddannelse afskaffes og erstattes af uddannelseshjælp.
- **Uddannelseshjælpen svarer til SU.** Grundydelsen for uddannelseshjælp fastsættes på niveau med SU-satsen, så unge får den samme indkomst på uddannelseshjælp, som når de starter på en uddannelse. Herudover sidestilles samlevende forsørgere på SU og uddannelseshjælp ydelsesmæssigt.
- **Aktivitetstillæg til aktivitetsparate unge.** Unge aktivitetsparate får efter tre måneder desuden ret til aktivitetstillæg i de uger, hvor de deltager i en aktivitet – enten i form af et aktivt tilbud eller mentorstøtte, hvis den unge pga. sin situation ikke kan deltage i et aktivt tilbud. Satsen for aktivitetstillægget fastsættes, så den unges samlede ydelse svarer til den nuværende ydelse.
- **Målet er uddannelse.** For alle uddannelseshjælpsmodtagere er målet ordinær uddannelse, og de skal derfor stå til rådighed for en indsats, der er rettet mod uddannelse. Målgruppen for uddannelsespålæg udvides til at omfatte alle unge under 30 år, der ikke har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse.
- **Indsats i et miljø, hvor uddannelse er i centrum.** I dag varetager jobcentret indsatsen for unge uden uddannelse. Aftalepartierne er enige om, at unge mennesker uden uddannelse ikke bør have deres gang i et jobcenter. Fremover er målet derfor, at indsatsen for unge uden uddannelse bør foregå i et miljø, hvor uddannelse er i centrum. Det kan eksempelvis være i et UU-center eller på en erhvervsskole. Der afsættes derfor en pulje, så de kommuner, der vil skabe nye organisatoriske rammer for uddannelsesindsatsen, kan søge om midler til det.
- **Ingen modregning for formue for unge, der deltager i STU.** Unge, der deltager i særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU), er fritaget for formuereglerne i uddannelseshjælpen.

Uddannelsespålæg til alle unge på uddannelseshjælp

- **Tidlig visitation for alle uddannelseshjælpsmodtagere.** Kommunen skal i tæt samarbejde med den unge gennemføre en tidlig visitation senest en uge efter, at den unge har henvendt sig om hjælp. Formålet med den tidlige visitation er, at de åbenlyst uddannelsesparate unge hurtigt får fokus på at søge og begynde på en uddannelse. I særlige tilfælde kan kommunen ved den første tidlige visitation visitere den unge som aktivitetsparat, hvis den unge har særlige komplekse udfordringer i form af helbredsmæssige og sociale barrierer, hvorefter de har ret til aktivitetstillæg. Til understøttelse af visitationen udvikles et digitalt screeningsværktøj.
- **Alle unge skal som udgangspunkt mødes som uddannelsesparate.** Unge uddannelseshjælpsmodtagere, der ikke ved første visitation vurderes åbenlyst uddannelsesparate, skal gennemgå en grundigere visitation inden for tre måneder efter, at den unge har henvendt sig om hjælp. Formålet er grundigt at afdække ressourcer og udfordringer i forhold til uddannelse for at kunne iværksætte den rette indsats for den enkelte, således at den unge støttes og hjælpes til at overkomme barrierer på uddannelsesvejen.
- **Alle uddannelseshjælpsmodtagere skal have et uddannelsespålæg.** Uddannelsespålægget udvides fra i dag at gælde unge under 25 år til fremover at gælde alle unge under 30 år, herunder også forsørgere. Uddannelsespålægget etablerer rammen for samarbejdet med den unge frem mod valg af uddannelse, ansøgning og påbegyndelse af uddannelse. Arbejdet med uddannelsespålægget igangsættes i forbindelse med visitationen.
- **Systematisk læse-, skrive- og regneundervisning til unge med behov.** Alle unge, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, skal læse-, skrive- og regnetestes. Kommunen har pligt til at igangsætte læse-, skrive- og regnekurser og ordblindkurser mv. som ret og pligt-tilbud, hvis testene viser et behov for det. Undervisningen skal som udgangspunkt fortsætte, indtil den unge har opnået læse-, skrive- og regnefærdigheder, der svarer til folkeskolens afgangsprøve. Det skal sikre, at alle unge får de nødvendige forudsætninger for at kunne gennemføre en uddannelse. Læse-, skrive- og regnetest og eventuel efterfølgende undervisning skal fremgå af uddannelsespålægget.

Uddannelsesrettet indsats til uddannelsesparate unge

- **Åbenlyst uddannelsesparate unge skal hurtigst muligt i gang med en uddannelse.** Unge, der ved den tidlige visitation vurderes åbenlyst uddannelsesparate, skal hurtigst muligt pålægges at komme med forslag til uddannelser, søge om optagelse på en eller flere uddannelser og gennemføre en konkret uddannelse. Den unge skal i videst mulig omfang arbejde og forsøge sig selv frem til uddannelsesstart. For de åbenlyst uddannelsesparate, der fortsat søger om uddannelseshjælp, skal nytteindsats iværksættes hurtigst muligt og fortsætte, indtil den unge overgår til ordinær uddannelse. Uddannelsesparate unge skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet, hvis den unge ikke har brug for en uddannelsesafklarende indsats.
- **Individuelt tilrettelagt uddannelsesrettet indsats.** Indsatsen for uddannelsesparate unge, der er i risiko for at miste fodfæste på uddannelsesvejen, igangsættes hurtigst muligt og fortsætter helt frem til den unges uddannelsesstart. Indholdet i indsatsen skal være individuelt tilrettelagt og tage udgangspunkt i den enkelte unges ressourcer og behov. Den unge kan få uddannelsesafklarende og understøttende tilbud som fx brobygningsforløb på uddannelsesinstitutioner, virksomhedspraktik og læse-, skrive- eller regneundervisning. Hvis der er behov, kan den unge få tilknyttet en mentor, som kan støtte den unge i overgangen til ordinær uddannelse og undervejs i det videre forløb i det ordinære uddannelsessystem.
- **Opfølgning med udgangspunkt i den enkelte unge.** Uddannelsesparate unge skal have opfølgning, der er tilrettelagt efter den unges behov. Opfølgningen skal foregå i det omfang, det er nødvendigt for at sikre uddannelsesfokus og progression i forhold til uddannelsesvejen og arbejdet med uddannelsespålægget. Den unge får ret til rådgivning og vejledning og vil selv kunne booke tid hertil. Samtidig får unge adgang til at se aftaler om aktiviteter, som skal hjælpe den unge på vejen mod uddannelse på "Min side". De eksisterende krav om samtaler hver tredje måned afskaffes.
- **Hjælp og støtte i overgangen til uddannelse.** Overgangen fra uddannelseshjælp til ordinær uddannelse skal understøttes, så flere kommer i gang med en uddannelse, og så risikoen for at falde fra uddannelsen mindskes. Indsatsen for unge, der skal i gang med en uddannelse, skal fortsætte helt frem til uddannelsesstart, så ingen unge oplever et 'hul' i vejen til uddannelse. Samtidig styrkes dialogen mellem kommunen og den uddannelsesinstitution, som den unge skal starte på. Når en ung er blevet pålagt at påbegynde en uddannelse, skal kommunen elektronisk underrette uddannelsesinstitutionen. Samtidig skal kommunen give uddannelsesinstitutionen adgang til at se den unges uddannelsespålæg. Kommunen får således pligt til at sikre sig, at den unge er startet på den aftalte uddannelse. Herudover skal kommunen iværksætte 'efterværn' i form af mentorstøtte, hvis den unge har behov for det. Kommunen har mulighed for at udbetale uddannelseshjælp i en afgrænset periode, hvis den unge er startet på uddannelse, uden at SU'en er på plads. Hvis den unge modtager dobbeltforsørgelse, skal uddannelseshjælpen tilbagebetales.

Uddannelsesrettet indsats til aktivitetsparate unge

- **Arbejdet med uddannelsespålægget iværksættes hurtigst muligt.** Arbejdet med uddannelsespålægget for aktivitetsparate unge starter i forbindelse med visitationen. Indsatsen for den unge på vej mod uddannelse beskrives i uddannelsespålægget. Den unge og kommunen skal, trods den unges udfordringer, have et mål om, at den unge på sigt skal i ordinær uddannelse – også selvom vejen til uddannelse kan være lang. Den unge skal hurtigst muligt i gang med at overveje relevante uddannelser, og uddannelsesindsatsen skal tilpasses den enkelte unge.
- **Ret til koordinerende sagsbehandler.** Uddannelseshjælpsmodtagere med komplekse problemer skal ikke opleve at løbe spidsrod mellem de offentlige systemer eller opleve, at indsatsen ikke hænger sammen. Den aktivitetsparate unge får ret til en koordinerende sagsbehandler, der skal sikre, at indsatsen er tværfaglig og koordineret på tværs af de kommunale forvaltninger og andre myndigheder. Kommunen får pligt til at tilbyde en koordinerende sagsbehandler, umiddelbart når den unge visiteres som aktivitetsparat.
- **Individuelt tilrettelagt uddannelsesrettet indsats.** Indsatsen for aktivitetsparate unge igangsættes hurtigst muligt. Aktivitetsparate unge skal have støtte og hjælp til at blive uddannelsesparate. De skal have en koordineret og systematisk uddannelsesrettet indsats, hvor den unges uddannelsesmål er sigtelinjen, samtidig med at indsatsen tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte unges ressourcer og udfordringer. Indsatsen kan bestå af forskellige uddannelsesunderstøttende tiltag, som fx læse-, skrive- eller regneundervisning, brobygning på en uddannelsesinstitution eller virksomhedspraktikker. Parallelt hermed kan indsatsen bestå af hjælp til sociale udfordringer som fx økonomi og boligsituation eller helbredsproblemer. Den aktivitetsparate unge kan tilbydes mentorstøtte, hvis kommunen vurderer, at den unge har behov for særlig støtte og vejledning til at blive uddannelsesparat.
- **Mentor til særligt udsatte unge.** I perioder, hvor kommunen pga. den unges situation ikke kan tilbyde den unge aktive tilbud, skal kommunen iværksætte mentorstøtte for den unge. Den unge har ret til mentorstøtte, og kommunen har pligt til at iværksætte det. Det gælder umiddelbart, når den unge visiteres som aktivitetsparat. Det gælder også, hvis den unge senere visiteres til ressourceforløb.
- **Tæt og hyppig opfølgning for aktivitetsparate unge.** Aktivitetsparate unge skal have opfølgning hver anden måned med personligt fremmøde. Det sikrer, at den unges udfordringer og behov hele tiden er i centrum, og at den uddannelsesrettede indsats løbende kan ændres og justeres for at understøtte den enkeltes progression frem mod at blive uddannelsesparat.
- **Aktivitetsdusør til 15-17-årige.** Kommunen får mulighed for at give en aktivitetsdusør til unge under 18 år, som kommunen visiterer til en uddannelsesrettet indsats. Aktivitetsdusøren kan maksimalt svare til den skoleydelse, som unge under 18 år får, når de er i et forløb på en produktionsskole, og udgør op til 628 kr. om ugen (i 2013-pl). Initiativet gennemføres som et treårigt forsøg. Forsøget evalueres.
- **Frivillige mentorer.** Der etableres et forsøg, hvor fx frivillige seniorer skal være mentorer for unge uddannelseshjælpsmodtagere.

Flere enlige forsørgere og unge mødre skal tage en uddannelse

- **Uddannelsesvejledning i barselsperioden.** Alle barslende på uddannelseshjælp skal have ret til uddannelsesvejledning i de sidste tre måneder af barselsperioden. Det skal sikre, at den barslende har fokus på, hvad der skal ske efter barselsperioden. Det bliver således en pligt for kommunerne at tilbyde uddannelsesvejledning. Det er den unges sagsbehandler der – gerne i samarbejde med sundhedsplejersken – har ansvaret for uddannelsesvejledningen i barselsperioden.
- **Støtte i overgangen til uddannelse.** Unge enlige forsørgere på uddannelseshjælp, der starter på en uddannelse, får ret til en studiestartskoordinator, der løbende skal hjælpe og støtte den unge i udfordringerne i overgangen til ordinær uddannelse. Derudover får kommunen mulighed for at give et økonomisk tilskud til relevante udgifter i forbindelse med uddannelsesstart. Det kan være tilskud til køb af nødvendigt værktøj, andet påkrævet udstyr og nødvendige undervisningsmaterialer. Initiativerne gennemføres som treårige forsøg. Forsøgene evalueres.
- **Ingen indkomsthuller for enlige forsørgere under uddannelse.** Unge enlige forsørgere får mulighed for at søge om en behovsbestemt engangshjælp til uddannelse. Engangshjælp til uddannelse kan ydes i den periode, hvor den unge enlige forsørger reelt står uden forsørgelsesgrundlag i op til to måneder. Derved sikres den unge enlige forsørger et forsørgelsesgrundlag i perioden mellem grund- og hovedforløb, herunder i sommerferier mv.
- **Ens vilkår for alle forsørgere under uddannelse.** Forsørgere under uddannelse skal have sammenlignelige økonomiske vilkår, uanset hvilken SU-berettiget uddannelse de er i gang med. Forsørgere på nogle uddannelser går ned i indkomst under praktikperioder, fordi praktikydelsen kan være lavere end den SU-ydelse, som de hidtil har modtaget. Enlige forsørgere og forsørgere, der er samboende eller gift med en SU-modtager eller uddannelseshjælpsmodtager, får i praktikperioder ret til en ydelse, som bringer deres samlede indkomst op til et niveau, der svarer til dobbelt eller forhøjet SU. Ændringen vil have betydning for forsørgere, der er i praktikophold under fx erhvervsuddannelser eller pædagogstudier. Dermed fjernes en barriere, som kan betyde, at særligt unge forsørgere falder fra og ikke gennemfører en uddannelse.
- **Studiestartsnetværk for forsørgere på skolerne.** Der etableres som forsøg lokale studiestartsnetværk af unge forsørgere i forbindelse med opstart på uddannelsesinstitutioner. Der afsættes midler til, at uddannelsesinstitutioner og relevante organisationer kan få midler til at organisere, facilitere og drive lokale studiestartsnetværk af unge forsørgere.

Nyt kontanthjælpssystem for voksne og unge med uddannelse

Aftalepartierne er enige om, at kontanthjælpssystemet skal bygge på klare rettigheder og pligter. For at modtage kontanthjælp er det en grundlæggende betingelse, at man står til rådighed for arbejdsmarkedet. Derfor er aftalepartierne enige om, at jobparate kontanthjælpsmodtagere skal arbejde for deres kontanthjælp, ligesom der skal sanktioneres ved manglende rådighed, og der sættes nyt fokus på aktiv og realistisk jobsøgning.

Aftalepartierne er i forlængelse heraf enige om, at der skal indføres et mere målrettet og effektivt rådigheds- og sanktionssystem. Formålet er, at sanktionsreglerne anvendes effektivt og på en måde, så det er tydeligt for den enkelte, at der er et klart rådighedskrav forbundet med at modtage kontanthjælp. For udsatte kontanthjælpsmodtagere skal sanktionerne anvendes på en måde, der tager højde for, at de ikke altid har mulighed for at leve op til de krav, der stilles.

Aftalepartierne er enige om, at der skal gøres op med passivkulturen, så det fremmes, at der sker en aktiv indsats for alle. Derfor fremrykkes den aktive indsats sådan, at den starter efter senest tre måneder. Kommunen kan altid iværksætte en tidligere indsats, når den finder det nødvendigt. For de jobparate skal kommunen inden for de første tre måneder have afholdt to samtaler med fokus på at hjælpe den enkelte i job. Aftalepartierne er ligeledes enige om at afskaffe matchsystemet og dermed muligheden for, at kommunen kan beslutte, at en kontanthjælpsmodtager ikke skal have en aktiv indsats.

Aftalepartierne er enige om, at de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere skal have en helhedsorienteret indsats, herunder ret til en koordinerende sagsbehandler og fokus på via progression at komme i arbejde. Særligt udsatte kontanthjælpsmodtagere skal have ret til en mentor.

Nyt visitationssystem for kontanthjælpsmodtagere

- **Matchsystemet afskaffes.**
- **Der indføres et visitationssystem for kontanthjælpsmodtagere.** Der må højst gå en uge, inden kommunen visiterer en kontanthjælpsmodtager. Visitationen skal ske i samarbejde med kontanthjælpsmodtageren og sker efter følgende kriterier:
  - Voksne over 30 år og unge med en uddannelse, der vurderes parate til at kunne komme i arbejde, er jobparate.
  - Voksne over 30 år og unge med en uddannelse, der ikke vurderes parate til at kunne komme i arbejde, er aktivitetsparate.
- **Krav om udarbejdelse af CV.** Forud for visitationen skal borgeren have forberedt sig ved at overveje jobferinger, jobmuligheder mv. Derfor skal alle voksne kontanthjælpsmodtagere og unge med kompetencegivende uddannelse udarbejde et CV.

Jobparate kontanthjælpsmodtagere skal arbejde for kontanthjælpen

- **Intensiv jobrettet indsats.** Jobparate kontanthjælpsmodtagere skal de første tre måneder mødes med krav om en intensiv indsats for at komme tilbage i arbejde. Den enkelte skal søge bredt, intensivt og realistisk og dokumentere jobsøgningen i en joblog på Jobnet. Kommunen kan altid iværksætte en nytteindsats, når kommunen vurderer, at det er relevant, herunder hvis der opstår tvivl om den jobparates rådighed.
- **Løbende opfølgning på jobsøgning.** Jobcentret skal stille klare krav til den enkelte om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet og om aktiv jobsøgning. Jobcentret skal med udgangspunkt i jobloggen løbende følge op på, om den enkelte søger job tilstrækkeligt bredt, intensivt og realistisk. Er det ikke tilfældet, skal jobcentret stille klare krav til den enkelte om jobsøgningen og gennem klare aftaler sikre, at den enkelte reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet.
- **Formidling af job og aftaler om jobsøgning.** Jobcentret skal, når jobcentret vurderer, at det er relevant, formidle konkrete ordinære job til den enkelte, som kan have svært ved at finde et arbejde. Jobcentret skal også indgå konkrete aftaler med den enkelte om jobsøgningen og pålægge den enkelte at søge job.
- **Krav om at arbejde for kontanthjælpen.** De aktive tilbud, som jobparate kontanthjælpsmodtagere bliver mødt med efter senest tre måneder, består af krav om at arbejde for kontanthjælpen i en nytteindsats, virksomhedspraktik eller i et løntilskudsjob. Kommunen kan altid igangsætte kravet om at arbejde for kontanthjælpen tidligere. Indsatsen skal i videst muligt omfang rettes mod det private arbejdsmarked. De første 24 måneder vil kommunen ikke få refusion for tilbud om kurser, projekter mv. inden for kategorien "Opkvalificering og vejledning" bortset fra regne-, læse- og stavekurser, ordblindeundervisning samt efter ni måneder tilbud om ordinær uddannelse. Indsatsen skal tilrettelægges, så de jobparate kontanthjælpsmodtagere får reel mulighed for at være aktivt jobsøgende, herunder skal der tages højde for, at der i forskellige brancher er forskellige måder at søge job på.
- **Nytteindsats.** Nytteindsats er job på kommunale arbejdspladser. Nytteindsats kan maksimalt have en varighed på 13 uger og er omfattet af rimelighedskravet, som gælder for virksomhedspraktik og løntilskud. Der gives mulighed for, at LBR kan dispensere fra rimelighedskravet, for så vidt angår nytteindsats, efter begrundet ansøgning fra kommunen. Etableringen af en nytteindsats skal have været drøftet mellem virksomheden og tillidsrepræsentanten/medarbejderrepræsentanten. Kommunen skal årligt i samarbejde med LBR drøfte en samlet strategi for etablering af og opfølgning på anvendelsen af nytteindsats. Nytteindsats må ikke være konkurrenceforvridende. Personer i nytteindsats modtager under tilbuddet sin hidtidige ydelse. Nytteindsats kan gives i kombination med andre indsætter. Kommunen skal løbende orientere LBR om kommunens anvendelse af virksomhedspladser efter den landsdækkende model, som Arbejdsmarkedsstyrelsen stiller til rådighed. LBR skal løbende have en oversigt over alle nyoprettede virksomhedspladser (løntilskudspladser, virksomhedspraktikpladser og nytteindsats) på offentlige og private virksomheder. Ministeren overvåger udviklingen i anvendelsen af nytteindsats og kan derpå fastsætte nærmere regler om nytteindsats.
- **Reduktion i varighed af offentligt løntilskud.** Kontanthjælpsmodtagere, uddannelseshjælpsmodtagere og dagpengemodtagere kan kun være ansat i et offentligt løntilskudsjob i op til seks måneder. I dag er grænsen 12 måneder.

- **Ydelsen under offentligt løntilskud kan ikke overstige kontanthjælpen mv.** Kontanthjælpsmodtagere mv., der ansættes i offentligt løntilskudsjob, kan maksimalt modtage løn svarende til deres hidtidige kontanthjælpssats. Hermed sidestilles kontanthjælpsmodtagere, som arbejder for kontanthjælpen i hhv. nytteindsats, virksomhedspraktik og i et løntilskudsjob, rent ydelsesmæssigt.

Skærpede sanktioner for kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere

Det generelle formål med sanktioner er dels at sikre, at personer lever op til de krav, der er forbundet med at modtage kontanthjælp, og dels at sikre, at det har konsekvenser, når den enkelte ikke efterlever disse krav, som grundlæggende er at stå til rådighed for arbejde eller uddannelse.

- **Ny sanktion for utilstrækkelig jobsøgning.** Jobparate kontanthjælpsmodtagere, der ikke lever op til kravene til deres jobsøgning, skal have en sanktion.
- **Punktsanktionerne skal harmoniseres og skærpes.** Punktsanktionerne skal skærpes, så de reelt fremmer den enkeltes motivation til at overholde kravene til jobsøgning mv., og beregningsgrundlaget for punkt- og periodesanktioner skal harmoniseres. Punktsanktioner fastsættes til tre dagssatser. Beregningen sker fremover i alle tilfælde på grundlag af en fem-dages-uge.
- **Rådighedsvurdering ved gentagne sygemeldinger.** Kommunen skal vurdere jobparate kontanthjælpsmodtageres og uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtageres rådighed, hvis den pågældende i forbindelse med aktive tilbud gentagne gange har meldt sig syg eller i øvrigt gentagne gange udebliver. Det skal ikke gælde, hvis der tydeligvis er tale om langvarig eller alvorlig sygdom. Der skal være fokus på, om personen har særlige udfordringer i forhold til helbredet, og hvilke foranstaltninger der kan iværksættes for at imødegå sådanne evt. udfordringer. Det kan ske ved at indhente en generel lægeerklæring. I lovbemærkningerne vil det blive præciseret, hvad der skal forstås ved "gentagne gange".
- **Sanktion i form af skærpet rådighed.** Jobparate kontanthjælpsmodtagere og uddannelsesparate kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere skal ikke kunne hænge sig fast i ydelsessystemerne ved systematisk at omgå de krav, der stilles til dem i form af aktiv job- og uddannelsessøgning, deltagelse i aktive tilbud mv. De, der kan, men gentagne gange ikke står til rådighed for job eller uddannelse, skal derfor kunne blive underlagt en skærpet sanktion. Sanktionen indebærer, at personen mister retten til kontant- eller uddannelseshjælp i en periode på op til tre måneder. Personen modtager i stedet et tilbud og/eller samtaler eller daglig pligt til fremmøde i jobcentret, og der udbetales hjælp for de dage, pågældende møder frem. Den gældende tilbagebetalingssanktion som gentagelsessanktion afskaffes.
- **Administrationen af sanktionsreglerne skal gøres lettere uden at slække på retssikkerheden.** Kommunerne skal fremover sende partshøringen digitalt til de jobparate kontanthjælpsmodtagere og uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere, og de skal have pligt til at svare digitalt på partshøringen. I den forbindelse kan forskellige digitale services anvendes, fx sms-service. Der skal så vidt muligt gives mulighed for, at kommunerne kan anvende agterskrivelser digitalt, når der skal parthøres. Kommunerne

skal kunne tilrettelægge arbejdsdelingen mellem jobcenter og ydelsescenter, for så vidt angår sanktioner for manglende opfyldelse af rådighedspligten.

- **Praksisundersøgelser om anvendelsen af sanktioner.** Kommunerne anvender sanktioner over for kontanthjælpsmodtagere i meget varierende omfang. Ankestyrelsen skal over de kommende tre år udarbejde årlige praksisundersøgelser om anvendelsen af sanktioner i de enkelte kommuner.
- **Rimelige sanktioner.** Sanktionssystemet skal tage højde for, at aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere ikke altid har mulighed for at leve op til de krav, der bliver stillet til dem. Derfor skal det præciseres i lovgivningen, at kommunen altid, inden der gives en sanktion, skal foretage en socialfaglig vurdering af, om der i det konkrete tilfælde foreligger omstændigheder (fx alvorlig psykisk sygdom, hjemløshed og misbrugsproblemer mv.), der kan begrunde, at personen "ikke har pligt til at udnytte sine arbejdsmuligheder" og således ikke skal sanktioneres. Kommunen skal endvidere altid være i personlig kontakt med den enkelte om, hvorfor han eller hun ikke lever op til kravene, fx om at deltage i aktive tilbud, inden kommunen må give en sanktion.
- **Evaluering af sanktionsreglerne.** Der gennemføres en evaluering af virkningen af de nye sanktioner.

Grundlæggende kompetencer til ufaglærte kontanthjælpsmodtagere

- **Ret til realkompetencevurdering.** Ufaglærte voksne får ret til at deltage i et forløb, hvor de får vurderet deres realkompetencer.
- **Ufaglærte kontanthjælpsmodtagere får ret til at blive læse-, skrive- og regnetestet.** Det skal i forbindelse med kravet om at arbejde for sin kontanthjælp vurderes, om kravet om at arbejde for kontanthjælpen skal suppleres med et læse-, stave- eller regnekursus eller ordblindeundervisning mv.
- **Vejledning og støtte til at tage en ordinær uddannelse.** Ufaglærte kontanthjælpsmodtagere skal have vejledning og hjælp, hvis de ønsker at blive optaget på en ordinær uddannelse.

Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere skal have helhedsorienteret hjælp

- **Ret til koordinerende sagsbehandler.** Kontanthjælpsmodtagere med komplekse problemer skal ikke opleve at løbe spidsrod mellem de offentlige systemer eller opleve, at indsatsen ikke hænger sammen. En helhedsorienteret indsats betyder derfor også, at den enkelte får ret til en koordinerende sagsbehandler, der skal sikre, at indsatsen er tværfaglig og koordineret på tværs af de kommunale forvaltninger og andre myndigheder. Kommunen får pligt til at tilbyde en koordinerende sagsbehandler, umiddelbart når kontanthjælpsmodtageren visiteres som aktivitetsparat.
- **Tidlig og helhedsorienteret indsats for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.** Kommunen skal hurtigst muligt og senest efter seks måneder sikre, at personer med komplekse problemer og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere påbegynder en helhedsorienteret indsats, der afspejler den enkeltes behov og sikrer, at han eller hun får jobrettet indsats og hjælp og ikke bliver overladt til sig selv.
- **Arbejdsrettet indsats.** Indsatsen skal have perspektiv mod arbejdsmarkedet og i videst muligt omfang foregå på en arbejdsplads. Det kan fx være på en social økonomisk virk-

somhed. Samtidig skal den enkelte have en parallel indsats, der målrettes hans eller hendes sociale eller sundhedsmæssige problemer, fx bolig, økonomi eller psykiske problemer. Hvis borgeren har brug for mentorstøtte for at sikre, at de aftalte indsatser gennemføres, skal kommunen bevilge en mentor. Mentoren kan følge borgeren videre i ordinær ansættelse (efterværn).

- **Forsøg med lempeligere modregning for arbejde.** Der igangsættes et forsøg for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, hvor personer, der påtager sig et arbejde af kortere varighed, får mulighed for et lempeligere fradrag for arbejdsindtægter i deres ydelse.
- **Tæt opfølgning med fokus på progression.** Den enkelte skal opleve, at der løbende bliver fulgt tæt op på indsatsen. Opfølgningen skal have fokus på, om den enkelte udvikler sig hen imod et job, og den skal sikre, at indsatsen løbende bliver tilpasset de fremskridt, som den enkelte har gjort. Der udvikles et værktøj, der kan understøtte kommunens fokus på progression for aktivitetsparate i opfølgningen med den enkelte.

Særligt udsatte kontanthjælpsmodtagere skal have en indsats

- **Ret til mentor.** Alle aktivitetsparate får ret til en mentor i perioder, hvor kommunen vurderer, at de aktuelt ikke kan deltage i øvrig aktiv indsats. Dette gælder umiddelbart, når en person visiteres som aktivitetsparat. Mentoren skal hjælpe og støtte borgeren, med henblik på at borgerens livssituation stabiliseres i en grad, så personen bliver i stand til at deltage i en arbejdsrettet indsats.
- **Udskrivningskoordinatorer.** Personer, som er indlagt med psykiske lidelser, får ret til at få tilknyttet en udskrivningskoordinator før, under og efter udskrivningen. Kommunen skal tilknytte en udskrivningskoordinator, så snart regionen påbegynder udslusningsforløbet. Koordinatoreren skal hjælpe borgeren med at genetablere og understøtte et normalt hverdagsliv med bolig, familie, økonomi, netværk og arbejde. Den nødvendige dataudveksling til understøttelse heraf skal etableres.
- **Udslusningskoordinatorer.** Personer, som er i fængsel, får ret til at få tilknyttet en udslusningskoordinator før, under og efter, de bliver løsladt. Og kommunen får pligt til at tilknytte en koordinator, umiddelbart når fængslet begynder at planlægge udslusningen. Koordinatoreren skal hjælpe med at genetablere og understøtte et normalt hverdagsliv med bolig, familie, økonomi, netværk og arbejde. Den nødvendige dataudveksling til understøttelse heraf skal etableres.
- **Mulighed for arbejdsmarkedserfaring for de mest udsatte.** Der igangsættes et forsøg med dag-til-dag-formidling for de kontanthjælpsmodtagere, der har været længe i systemet og har komplekse problemer, fx i form af hjemløshed, misbrug mv., og som har meget ringe eller slet intet kendskab til arbejdsmarkedet. Personer, der påtager sig et kortvarigt job/dag-til-dag arbejde, får mulighed for et lempeligere fradrag for arbejdsindtægter i deres ydelse.
- **Integrationspålæg.** Der gennemføres et forsøg med integrationspålæg til aktivitetsparate indvandrere over 30 år, som har svært ved at opnå tilknytning til det danske arbejdsmarked, herunder pga. manglende dansk kundskaber. Pålægget består af en intensiv integrationsfaglig beskæftigelsesindsats, hvor den ledige lærer dansk og får styrket sine faglige færdigheder og viden om danske samfundsforhold.
- **Helhedsindsats for udsatte familier.** Der igangsættes i 2014 et forsøg for særligt udsatte familier med børn, hvor én eller flere i familien modtager kontanthjælp. Indsatsen skal ske ud fra et helhedssyn på familien og skal sætte ind over for hele familiens pro-

blemer, så de kan få hverdagen, økonomien og familielivet til at hænge sammen, så forældrene på sigt kan få en større tilknytning til arbejdsmarkedet. Der vil blive udarbejdet et konkret forslag til et forsøg, som vil blive forelagt aftalepartierne i efteråret 2013 med henblik på, at forsøget kan træde i kraft primo 2014.

Samlevende skal have gensidig forsørgelsespligt

- **Gensidig forsørgelsespligt for samlevende par, der er fyldt 25 år.** Forsørgelsespligten gælder, så snart én i et par søger om enten kontanthjælp eller uddannelseshjælp. Hvis samleveren har indkomst eller formue, skal det samlevende par begge leve af det – helt efter de nuværende regler for gifte. Parret er alene omfattet af den gensidige forsørgelsespligt, hvis begge er fyldt 25 år.
- **Indfases i 2014.** Året 2014 bliver et overgangsår, hvor reglerne kun får "halv kraft", så nuværende og nye kontanthjælpsmodtagere får tid til at indrette sig på de nye regler.
- **Administration af ordningen.** Der skal etableres et klart administrationsgrundlag for ordningen, så borgerens retssikkerhed sikres. Borgere og sagsbehandlere skal vide, hvilke forhold der lægges til grund, når personer betragtes som samlevende i kontanthjælpssystemet.
- **Digitalisering af administration, reduktion af fejludbetalinger og socialt snyd.** Administration af kontanthjælpsområdet, herunder forsørgelsespligt for samlevende, skal i videst mulige omfang digitaliseres på baggrund af registre, så administrationsgrundlaget bliver så klart og enkelt som muligt, og fejludbetalinger og socialt snyd forventes reduceret.

Kontanthjælp til voksne og unge med uddannelse

- **Voksne kontanthjælpsmodtagere over 30 år får kontanthjælp som i dag (voksensats).**
- **Ungesats til unge under 30 år med en erhvervskompetencegivende uddannelse.** Jobparate unge kontanthjælpsmodtagere under 30 år uden forsørgerpligt overfor hjemmeboende børn får en ydelse svarende til den nuværende ungesats. Jobparate unge, der har forsørgerpligt overfor hjemmeboende børn får en ungesats, som er forhøjet i forhold til SU-niveau. For aktivitetsparate suppleres ungesatsen med et aktivitetstillæg i de uger, hvor den unge deltager i aktive tilbud. Aktivitetstillæggets størrelse svarer til, at den unge ikke vil opleve en ydelsesnedgang ift. i dag, hvis den unge deltager i en aktivitet.

Den enkelte skal have ejerskab for egen indsats

- **Øget indflydelse til borgeren.** Der iværksættes et forsøg i 2014, som inddrager viden om empowerment og derigennem understøtter jobcentrenes arbejde med at sikre borgeren indflydelse på sin egen situation. Der iværksættes ligeledes et forsøg, hvor nye teknologier anvendes til, at ansvaret for indsatsen i højere grad varetages af den enkelte kontanthjælpsmodtager frem for jobcentret. Der vil blive udarbejdet et konkret forslag til forsøgene, som vil blive forelagt aftalepartierne med henblik på ikrafttrædelse primo 2014.

- **Ret til selv at vælge kontakttidspunkt og ret til vejledning og rådgivning fra kommunen.** Alle skal have ret til vejledning, og alle skal fra "Min Side" på Jobnet have ret til selv at kunne vælge den dag og det tidspunkt, hvor de skal have samtale med jobcenteret.
- **Overblik over egen situation og adgang til digital kommunikation.** Alle skal have ret til at få et klart overblik over deres egen situation, de relevante data kommunen har registreret, og de planer, der er lagt for og med borgeren. Det skal ske via "Min side" på jobnet.dk, hvor borgeren kan kommunikere med kommunen, se relevant information og relevante data fra kommunen og have adgang til relevante støtteværktøjer og tilbud.
- **Ret til virksomhedsrettede tilbud.** Alle får ret til virksomhedspraktik og løntilskud samt jobrotation på en virksomhed, hvis de selv finder pladsen og opfylder de formelle regler.
- **Jobrelevant vejledning i barselsperioden.** Alle barslende kontanthjælpsmodtagere skal have ret til jobrelevant vejledning i de sidste tre måneder af barselsperioden. Det skal sikre, at den barslende har fokus på tilbagevenden til arbejdsmarkedet efter barselsperioden. Det bliver således en pligt for kommunerne at tilbyde vejledning. Det er kontanthjælpsmodtagerens sagsbehandler, gerne i samarbejde med sundhedsplejersken, der har ansvaret for vejledningen i barselsperioden.

Forstærket samarbejde mellem jobcentre og virksomheder

- **Serviceberedskab.** Alle jobcentre skal have et serviceberedskab for virksomheder, der skal hjælpe virksomhederne med fx at rekruttere arbejdskraft, fastholde sygemeldte og etablere virksomhedsrettede forløb. Beskæftigelsesregionerne sikrer koordinering af serviceberedskabet, så beskæftigelsesregionerne fremstår som én servicekoordinator for virksomheder, der samarbejder med flere jobcentre.
- **Paradoksberedskab.** Der etableres et "paradoksberedskab" i de fire beskæftigelsesregioner. Alle regionerne åbner en telefonisk hotline, som virksomhederne kan henvende sig til, hvis de oplever paradoksproblemer. Alle regioner overvåger udviklingen i forhold til udbud af og efterspørgsel af arbejdskraft og iværksætter koordinerede initiativer med inddragelse af jobcentre, a-kasser og brancheorganisationer.
- **Fast-track løsning for virksomhedstilbud.** Der oprettes en "fast-track-løsning", så virksomheder og borgere nemt og enkelt i én landsdækkende digital løsning kan ansøge om at få oprettet praktik- eller løntilskudspladser, og hvor jobcenteret inden for en klar tidsfrist digitalt godkender en ansøgning om en virksomhedsplads.

Regeringen vil indlede en dialog med arbejdsgiverne og KL om ovenstående initiativer. Udgangspunktet er, at initiativerne kan finansieres inden for rammerne af beskæftigelsesindsatsen.

Øvrige aftaleelementer

- **Kompensation til arbejdsgiverne.** Arbejdsgiverne kompenseres for afledte merudgifter inden for AUB til skolepraktikydelser mv. som følge af kontanthjælpsreformen fra 2016 og frem, så arbejdsgiverne ikke pålægges nye omkostninger. Kompensationen udmøntes ved at reducere arbejdsgivernes VEU-bidrag tilsvarende. Aftalepartierne vil følge udviklingen.

- **Ingen modregning for udbetaling ved kritisk sygdom.** Udbetalt forsikringssum på op til 150.000 kr. for kritisk sygdom undtages fra at medføre fradrag i kontanthjælpen og uddannelseshjælpen.
- **Frivilligt arbejde.** Aftalepartierne følger regeringens arbejde om, hvordan det bliver lettere at være frivillig i Danmark, herunder muligheder for frivilligt arbejde for personer på kontanthjælp.
- **Nyt refusionssystem.** Regeringen vil fremlægge en samlet refusionsreform og vil i den forbindelse konsultere aftalepartierne angående de konkrete forslag på området. Aftalepartierne er i den forbindelse enige om følgende hovedprincipper for en ændring af refusionen på de områder, der er omfattet af denne aftale:
  - Refusionssystemet skal understøtte, at færrest muligt kommer på langvarig/permanent offentlig forsørgelse.
  - Hovedprincippet for et nyt refusionssystem skal – inspireret af Arbejdskommissionens model – være, at refusionssatserne er ens på tværs af ydelser og falder over tid. Det må ikke refusionsmæssigt være fordelagtigt for kommunerne at flytte borgere til varig offentlig forsørgelse.
  - Refusionssystemet skal understøtte, at udsatte grupper får en indsats, der bringer dem tættere på arbejdsmarkedet og ordinær uddannelse.
- **Evaluerig.** Aftalepartierne er enige om løbende at følge op på, at intentionerne i reformen om, at færre skal være langvarigt på kontanthjælp, realiseres. Det skal ske ved, at flere kommer i uddannelse og job. Desuden følges løbende op på den grundigere visitation af de unge, implementering og anvendelse af nytteindsats, fremrykningen af den aktive indsats, virkningen af de nye sanktioner og de respektive forsøg og evalueringer, der indgår i aftalen. Endelig har aftalepartierne besluttet, at der udarbejdes en årlig status med nøgletal for udviklingen på kontanthjælpsområdet.
- **Pulje til implementering.** Der bliver oprettet en pulje i 2014, der skal understøtte kommunernes implementering af det nye kontanthjælpssystem. Der afsættes blandt andet midler til metodeudvikling, opstartsstøtte og kompetenceudvikling.
- **Finansiering fra LBR-puljen.** Bevillingen til LBR-puljen reduceres med 18 mio. kr. i 2016 og med 36 mio. kr. fra 2017 og frem.
- **ATP-bidrag alene på voksensats.** Der betales ATP-bidrag, hvis grundydelsen svarer til minimum kontanthjælpssatsen for voksne ikke-forsørgere.
- **Udvidet karenperiode for ATP.** Karenperioden for hvornår der indbetales ATP udvides fra 6 til 12 måneder for kontanthjælpsmodtagere på voksensats.
- **Datagrundlag.** Der skal til grund for opfølgning og evaluering samt til at understøtte indsatsen i kommunerne tilvejebringes det fornødne datagrundlag.
- Aftalepartierne er enige om, at forudsætningen for kontanthjælpsreformen er, at reformens provenu udmøntes af partierne i enighed.
- Partierne er enige om, at de aktive indsatser, sanktioner mv. er aftalebelagt indtil udgangen af indeværende valgperiode. Aftalepartierne er endvidere enige om at stemme for de lovforslag, der udmønter de aftalte ændringer af kontanthjælpsydelse.

Økonomi

Initiativerne i kontanthjælpsreformen vil medføre en offentlig budgetforbedring på godt ½ mia. kr. i 2014, ca. 1,1 mia. kr. i 2015, ca. 1 mia. kr. i 2016, godt 1,1 mia. kr. i 2017 og ca. 1,2 mia. kr. i 2020.

Tabel 1

Provenu i mio. kr.

Mio. kr.	2014	2015	2016	2017	2020
Øget uddannelsesindsats for unge:					
Uddannelsesudgifter og SU	-119	-303	-464	-548	-522
Nye ydelser til unge	374	379	379	379	379
En styrket indsats:					
Uddannelses- og jobrettet indsats	-886	-511	-478	-442	-442
Ændrede redskaber i indsatsen	290	335	330	330	330
Forsørgerpligt for samlevende	159	330	330	330	330
Flere ydelsesmodtagere i uddannelse eller arbejde					
Færre uddannelseshjælpsmodtagere, fordi flere kommer i uddannelse	105	219	271	296	296
Færre kontanthjælpsmodtagere, fordi flere kommer i arbejde	599	654	607	777	839
Kontanthjælpsreformen i alt					
Beskæftigelseseffekt (antal personer)	3.100	3.500	3.300	4.200	4.500
Uddannelseseffekt (antal personer)	1.000	2.700	4.200	4.600	4.400

Samlet set vil reformen medføre, at der bliver færre kontanthjælpsmodtagere, fordi flere kommer i uddannelse eller arbejde. Det giver færre udgifter til kontanthjælp og øgede skatteindtægter fra de personer, der med reformen kommer i arbejde.

Ikrafttrædelse

Den lovgivning, der udmønter aftalen, træder i kraft 1. januar 2014. Enkelte elementer indeholder en indfasning, som betyder, at de først træder i kraft i løbet af 2014 eller senest 1. januar 2015.

Beskæftigelsesministeriets andel af it-understøttelsen på en række af aftalens områder kan først træde i kraft i løbet af 2014 og første kvartal 2015. Ikrafttrædelsen på de enkelte områder bliver fastlagt i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget.

Aftale mellem regeringen,
Venstre, Dansk Folkeparti,
Liberal Alliance og
Det Konservative Folkeparti om:

Forhøjelse af Landsbyggefondens
investeringsramme for 2013 til
renovering
(17. april 2013)

Aftale om forhøjelse af Landsbyggefondens investeringsramme for 2013 til renovering

---

Der er enighed om at øge investeringerne til renovering af almene boliger med henblik på at understøtte beskæftigelsen i årene 2013-2016 og således, at nedslidte og udsatte boligområder hurtigere kan få et tiltrængt løft.

På den baggrund forhøjes Landsbyggefondens investeringsramme i 2013 til renovering med 4.000 mio. kr., således at den i alt i 2013 udgør 5.958 mio. kr.

Der er enighed om, at parterne fortsat følger udviklingen i Landsbyggefondens tilsagnsgivning.

Parterne har endvidere med tilfredshed bemærket, at BL – Danmarks almene boliger og Dansk Byggeri har indgået en partnerskabsaftale, der sigter på at fremme antallet af praktikpladser.

Parterne er på den baggrund enige om at følge udviklingen i antallet af praktikpladser i forbindelse med renoveringer. Den første opgørelse heraf forventes at foreligge primo 2014.

Aftaler om Vækstplan DK

2012/13:25

Henvendelse om udgivelsen kan i øvrigt ske til

Finansministeriet
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K

Tlf. : 33 92 33 33
E-mail: fm@fm.dk

ISBN

978-87-92985-36-1

Elektronisk publikation

978-87-92985-37-8

Design af omslag

e-Types & India

Tryk

Rosendahl Schultz Grafisk A/S

Publikationen kan bestilles eller afhentes hos

Rosendahls – Schultz Distribution
Herstedvang 10,
2620 Albertslund

Tlf. : 43 22 73 00
E-mail: Distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk
www.rosendahls-schultzgrafisk.dk

